896. г. ЛЕНИНГРАД
Университетская Набережная 7/9
Фундамент. библиотеке Лен. Гос. Университета
февр-дек.
/ в. . /

Пролетарии всех стран, соед[иняйтесь]

УМОВЫ ПАДПІСКІ:
На 1 м-ц 90 к.; на 3 м-цы—2 р. 60 к.; на 6 м-цаў—5 р.; на 1 год—9 р. 75 к.
Зьмена адрасу: месцовага—10 к., іншагародняга—20 кап.

Падпіска і абвесткі прымаюцца: У Гал. Канторы газ. „Зьвязда“—г. Менск, Савецкая, 63, (трэці паверх) ад 9 гадз. раніцы да 3-ее гадз. дня. У акруговых гарадах—у адд. Бел. Дзярж. Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах.
РЭДАКЦЫЯ—Г. МЕНСК, САВЕЦКАЯ, 63.

ЗЬВЯЗДА

Орган Цэнтральн. Камітэту камуністычнае партыі (бальшавікоў) Беларусі і Мен. АК КП(б)Б.

Proletarjusze wszystkich krajów, łączcie się! *Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся!*

Рэдакцыя і галоўн. кантора
1) Рэдактар прымае ад 11—1 гадз. дня: тэлефон № 10-74. 2) Сакратар рэдакцыі—ад 12 да 2-ое гадзіны дня, тэлеф. № 6-19. 3) Начны рэдактар (друкарня) ад 6 гадз. веч. тэл. № 6-42.
Кіраўн. Гл. Кантораю) Кантора абвесткі падпіскі) тэл. № 781.

НЯДЗЕЛЯ, 6 МАЯ 1928 г.
№ 103 (2910)
Кошт асобнага нумару ўсюды 5 кап.

Год выданьня дванаццаты.

6-га мая, а 7-й гадзіне ўвечары, у вялікай залі клюбу Карла Маркса (уваход з вуліцы Маркса)

СКЛІКАЕЦЦА

агульна-гарадзкі сход рабкораў, ваенкораў, юнкораў, работнікаў друку, рэдкалегій і рабкораў насьценгазэт,

ПРЫСЬВЕЧАНЫ ДНЮ ДРУКУ.

На парадку дня даклад тав. СЯНКЕВІЧА:

„АГЛЯД ДРУКУ БССР“

Пасьля дакладу канцэрт і кіно.
Уваход па білетах, якія будуць разасланы па прадпрыемствах і рэдакцыях газэт.

ДЗЕНЬ ДРУКУ—ДЗЕНЬ ПРАВЕРКІ

Адной з цэнтральных задач праводзеньня дня друку зьяўляецца ўцягненьне самых шырокіх мас працоўных, рабочых і сялян у практычнае будаўніцтва сацыялізму. Гэтая задача, зьяўляючыся штодзеннай справай газэты, павінна быць асабліва выцуклена сёньня, калі адбываецца агляд дзейнасьці рабочага друку. Яшчэ ў 1918 г. Уладзімер Ільліч пісаў: *„Бліжэй да жыцьця. Болей увагі да таго, як рабочая і сялянская маса на справе будуе нешта новае ў сваёй будзённай працы. Наболей праверкі таго, наколькі камуністычна гэта новае“.*

На працягу апошняга году ў справе гаспадарчага будаўніцтва рабочая і сялянская маса пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі прарабіла значную працу. Посьпехі не вілавочны. Пленум ЦК КП(б)Б, які гэтымі днямі расначаў сваю працу, на парадку дня мае выключна гаспадарчыя пытаньні. Гэта з відавочнасьцю паказвае той кірунак у працы, які вёўся партыяй і які цалкам адпавядае асноўнай мэтавай устаноўцы, дадзенай зьездамі партыі, і гаворыць аб тым, што справа гаспадарчага сацыялістычнага будаўніцтва не зыходзіла з парадку дня працы ўсёй партыі, ні на хвіліну не траціла сваёй надзённасьці.

Партыйны друк, жывучы адной думкай, адным жыцьцём з усёй партыяй, будучы застрэльшчыкам у правядзеньні шэрагу мерапрыем[ерстваў] і вытворчасьці, вынікі кампаніі зьніжэньня цэн, рэжыму эканоміі зьяўляецца неабходнейшай умовай, памятаючы, што, не гледзячы на мажлівую зьмену партыйных лёзунгаў сьвята, форм яго правядзеньня, заўсёды застаецца непарушнай задача ўцягваньня мас у актыўную працу па будаўніцтве сацыялізму.

Кінуты апошнім пленумам ЦК і ЦКК УсеКП(б) лёзунг аб крытыцы і самакрытыцы павінен у першую чаргу знайсьці найбольшае прымяненьне і ў друку, і праз друк.

Праблема будаўніцтва сацыялістычнай прамысловасьці, як базы дыктатуры пралетарыяту, ва ўмовах Беларусі мае першачарговае значэньне. Кожны рабочы, селянін павінен дакладна ведаць цэшыя перспэктывы, павінен актыўна дапамагаць у вырашэньні гэтае задачы. Посьпехі, дасягнутыя ў гэтым кірунку, маюць асаблівую каштоўнасьць для партыі, і таму далейшае іх замацаваньне і паглыбленьне вельмі важна. Арганізацыяй рабкораў, іх добрым кіраўніцтвам і абслугоўваньнем газэты дапамогуць партыі зжыць яшчэ маючыя месца недарэчнасьці і недахопы ў працы.

Няменшае значэньне мае для нас і справа калектывізацыі сельскай гаспадаркі. Праверыць, што зроблена, ці выкарыстаны усе мажлівасьці, каб хутчэй і лепш правесьці гэту справу, паглядзець больш уважліва, ці няма дзе непрадбачаный перашкоды, ухіліць яе своечасова, арганізаваць вакол гэтых [illegible]

Інтрыгі ворагаў СССР у Польшчы

Нямецкія газэты аб плянах англа-францускіх падпальшчыкаў

Ворагі рашыліся на актыўную дзейнасьць?

БЭРЛІН, 27. Маскоўскі карэспандэнт «Кёльнішэ Цайтунг» піша: «Гаво[р]ачы ў Жэнэве аб беспадстаўнасьці чутак аб ваенных падрыхтаваньнях СССР супроць сваіх суседзяў, тав. Літвінаў успомніў аб некаторых дыплёматах і вайсковых аташэ, як аб крыніцах гэтай фальшы. Для Масквы не зьяўляецца таямніцай тое, што ў гэтым замешаны некаторыя асобы з польскага і францускага пасольстваў у Маскве. Імя Патэка пры гэтым выключаецца, але за яго сьпіною распаўсюджваліся гэтыя з аб'ектыўнага пункту погляду бязумоўна няверныя весткі.

Францыя праявіла ў гэтым цкаваньні выключную зацікаўленасьць, якая зайшла так далёка, што францускі пасол у Маскве Эрбэт палічыў неабходным ужыць некаторыя крокі. Упартыя чуткі сьцьвярджаюць, што повадам для сустрэчы міністраў замежных спраў розных дзяржаў з Мусаліні ў Рыме было [illegible] пытаньне аб СССР. Франка-польская група ворагаў СССР, відавочна, сапраўды рашылася на актыўную дзейнасьць».

Біркенхэд нацкоўвае Польшчу на СССР

БЭРЛІН, 4. Лёндонскі карэспандэнт берлінскай нацыяналісцкай газэты «Юнг Дэйчэ», спасылаючыся на добра паінфармаваныя крыніцы, паведамляе, што Біркенхэд у часе нерамоў з давераною асобаю Пілсудзкага ў Бэрліне раіў Польшчы прыйсьці да згоды з Літвою, каб забясьпечыць магчымасьць стварэньня польска-літоўскага транзітнага блёку, накіраванага супроць СССР. Адначасова Біркенхэд радзіў, каб Польшча ўзмоцнена разгортвала дзейнасьць «па вярбоўцы прыхільнікаў на Украіне», узамен гэтага Біркенхэд абяцаў Польшчы ангельскае фінансавае падтрыманьне для палітычных і гаспадарчых мэтаў.

Тав. Бела Куну пагражае выдача ў рукі вэнгерскіх катаў

ВЕНА, 3. Аўстрыйскае тэлеграфнае агенцтва паведамляе: „Аўстрыйскі міністр юстыцыі заявіў прадстаўніку агенцтва, што Бела Кун аддаецца пад суд за ўтварэньне патаемнага сутаварыства і за незаконны прыезд у Аўстрыю. Патрабаваньне аб выдачы Бела Куна ад вэнгерскага ўраду яшчэ не было, але будапэшцкі крымінальны суд патрабаваў, каб Бела Кун знаходзіўся пад арыштам аж да атрыманьня патрабаваньня аб яго выдачы, бо мае[цца] загад вэнгерскага суду аб затрыманьні Бела Куна па абвінавачаньні ў забойстве трох чалавек. Адказ на пытаньне аб выдачы будзе залежаць ад таго, ці адносяцца інкрымінуемыя Бела Куну дзеяньні да разраду крымінальных злачынстваў, ці, у сэнсе аўстра-швэйцарскага да[гавору] [illegible]

ДЗЕНЬ 1-га МАЯ ЗА ГРАНІЦАЮ

У БЭЛЬГІІ

ПАРЫЖ, 4. Паводле вестак бэльгійскіх газэт, ва ўсіх прамысловых цэнтрах Бэльгіі 1-га мая адбыліся шматлюдныя рабочыя дэманстрацыі.

У ЭСТОНІІ

РЭВЕЛЬ, 4. Як паведамляе эстонскі друк, 1-га мая ў Рэвелі і іншых гарадох было адзначана рабочымі дэманстрацыямі і сходамі. Роўналегла з рабочымі сходамі і дэманстрацыямі ў дзень 1-га мая па ўсёй Эстоніі былі арганізаваны шэствія вайсковых часьцей і атрадаў грамадзянскай самаабароны.

ПАСАДЖАНЫ Ў ТУРМУ

ПАРЫЖ, 4. Арыштаваныя ў часе першамайскай дэманстрацыі рабочыя за „абразу агентаў паліцыі“ і незаконнае нашэньне зброі прысуджаны да турэмнага зьняволеньня на тэрмін ад 8 дзён да 1 месяцу.

ПАМЁР АД РАН

ВАРШАВА, 4. Учора ў шпіталі памёр ад ран удзельнік камуністычнага шэствія 1-га мая рабочы Гольдбэрг 17 год. З боязьні дэманстрацый, пахаваньне ахвяр першамайскіх падзей адбылося сёньня ўначы пад наглядам паліцыі. На пахаваньне былі дапушчаны толькі бліжэйшыя сваякі загінуўшых.

КІТАЙ

Паўднёвыя войскі грамяць паўночцаў

Сутычкі з японскім корпусам у Цзынані

СУН ЧУАН-ФАН ПЕРАЙШОЎ НА БОК ПАЎДНЁЎЦАЎ

ШАНХАЙ, 4. Паводле вестак газэты «Чайна Таймс» з Сючжоу (дзе знаходзіцца стаўка Чан Кай-шы) Сун Чуан-фан, былым, заявіў, што ён пасварыўся з мукдэнскай групоўкай і выказаў пажаданьне супрацоўнічаць з Чан Кай-шы.

АДСТУПЛЕНЬНЕ ПАЎНОЧЦАЎ

ШАНХАЙ, 4. Заняўшыя Цзынань паўднёвыя войскі прасьледуюць адступаючага ворага. Галоўныя сілы паўночнай групоўкі адступаюць у напрамку да Чжчжоу (у паўночна-заходнім вугле Шаньдунскай правінцыі), на 10 клм. ад [illegible]

БУЙНАЯ СУТЫЧКА МІЖ ЯПОНЦАМІ І ПАЎДНЁЎЦАМІ

ШАНХАЙ, 4. 3-га мая паміж часьцямі паўднёвых войск і японскімі экспэдыцыйнымі войскамі ў Цзынані здарылася буйная сутычка ў сувязі з тым, што японскія войскі арыштавалі некалькі членаў прапагандысцкай групы паўднёвых войск і рабілі спробу забарыкадаваць вуліцы, якія прылягаюць да галоўнай вуліцы гораду. У сувязі з інцыдэнтам міністр замежных спраў нанкінскага ўраду Хуан-ху зноў патрабаваў адкліканьня японскіх войск з Шаньдунскай правінцыі.

Паводле вестак цзынаньскага карэспандэнта агэнцтва Сімбун-Рэнго, паміж японскімі экспэдыцыйнымі войскамі і прадстаўнікамі паўднёўцаў у Цзынані [illegible]

Кіслая міна Пуанкарэ

Ва Францыі пры выбарах у парлямэнт камуністыя атрымалі мільён галасоў.

С.-д.—Старапіся, пане Пуанкарэ, але...

ПРАЦЭС ГРАМАДЫ

(Па тэлеграфу ад спэцыяльнага карэспандэнта „Зьвязды“ на працэсе)

ВІЛЬНЯ, 5. Учора перад заканчэньнем судовага сьледзтва ў залю суда прыбылі дэпутаты камфракцыі Варскі, Бітнэр, Росяк і Гайдо[ў], дэпутат сельрэбу—левіцы Вальніцкі. Пры зьяўленьні падсудных дэпутаты ўстаюць з месц, вітаюць іх гэстамі. Пры абвяшчэньні старшынёю перапынку дэпутаты падымаюцца і, зьвяртаючыся да падсудных, Варскі ўсклікае: [„Ад] імя польскіх рабочых гонар Грамадзе“. Астатнія дэпутаты голасна падтрымліваюць прывітаньне, што выклікае ў залі [illegible]. Старшыня крычыць: „вывесьці [illegible]

ты праноўных ідэі будаўніцтва новага жыцьця—цяпер таксама павінен падагуліць сваю працу, разам з усёй партыяй успамінаючы словы Леніна, паглядзець «наколькі камуністычна гэта новае», што пад кіраўніцтвам КП(б)Б занялo наўнае месца ў жыцьці рабочых і сялянскіх мас. Палажэньне, высунутае Леніным у артыкуле «Аб характары нашых газэт», што «эканоміка патрэбна нам у сэнсе зьбіраньня, дакладнай праверкі і вывучаньня фактаў сапраўднага будаўніцтва новага жыцьця», сёньня выяўляецца шляхаводнай зоркай для нашых газэт.

Ня «вучонымі», надзвычай абстрактнымі эканамічнымі аглядамі, аляпамі гайкаецца наш пралетарскі масавы друк, а іменна канаючыся ў невялічкіх (на першы погляд) практычных, канкрэтных гаспадарчых пытаньнях робіць вялікую справу дапамогі партыі і праверкі выкананьня партыйных дырэктыў.

Дзень друку—масавае сьвята, і задачай як партыйных арганізацый, так асабліва непасрэдна друку зьяўляецца мабілізацыя ўвагі працоўных мас вакол кардынальнейшых, вузлавых пытаньняў нашага гаспадарчага будаўніцтва. За гэты час праверыць яшчэ раз разам з працоўнымі масамі вынікі правядзеньня рацыяналізацыі як апарату, так газэт. Гэта вельмі добра. XV зьезд партыі асабліва падкрэсьліў шкодпасьць для справы сацыялістычнага будаўніцтва нашай культурнай адсталасьці. Але ўжо пара друку пазбыцца маніпаўшчыны ў гэтым пытаньні, карміць чытача агульнымі разважаньнямі на гэту тэму. Трэба востра наставіць пытаньне аб практычнай барацьбе за культурныя цэнтры, за выхаваньне працоўных мас на практычных, канкрэтных узорах. Патрэбен практыцызм у працы.

«У нас мала выхаваньня мас на жывых канкрэтных прыкладах і ўзорах ва ўсіх галінах жыцьця, а гэта—галоўная задача прэсы пад час пераходу ад капіталізму да сацыялізму», пісаў У. І. Ленін. І на сёньняшні дзень гэта як нельга лепш адпавядае нашай сапраўднасьці—тым болей трэба агульнымі намаганьнямі пазбыцца гэтага дэфэкту. Мы па збываемся «палітычнай трэскатні», вучымся каротка і ясна інфармаваць масы аб палітычных падзеях за мяжою, трэба набыць і навыкі практыцызму, паказу ў працы. Праз праверку самых сябе, праз самакрытыку і крытыку працоўных мас, пры дапамозе ўсёй партыі пасьпяховасьць і ў гэтым вельмі важным пытаньні забясьпечана.

...не допусціцца. З другога боку, палітычная афарбоўка крымінальнага па сутнасьці злачынства разглядаецца песьпяжно, як крымінальнае злачынства. Пытаньне аб характары злачынства падлягае вырашэньню дзяржавы, да якой накіравана просьба аб выдачы злачынца.

Польскі ўрад выказаў жаль т. Багамолаву

ВАРШАВА, 4. Праз дзьве гадзіны пасьля замаху на гандлёвага прадстаўніка т. Лізарава, два прадстаўнікі польскага міністэрства замежных спраў наведалі поўнамоцнага прадстаўніка т. Багамолава і выказалі яму жаль з прычыны здарэньня. Прадстаўнікі польскіх дзелавых колаў выказалі спачуваньне гандлёваму прадстаўніку т. Лізараву.

Японцы ўзмацняюць войскі ў Цындао

ПЕКІН, 4. У сувязі з цзынаньскімі падзеямі, штабу японскіх войск, якія разьмешчаны ў Гуандунскай правінцыі, загадана ў тэрміновым парадку аказаць дапамогу ў Цындао.

ТОКІЁ, 4. Японскае агэнцтва паведамляе, што ў Цзынані пачаліся вулічныя баі ў зьвязку з спробай японцаў разброіць паўднёўцаў, якія, наперакор згодзе, адмовіліся ачысьціць японскую частку гораду. Да гэтага часу разброена 2.000 паўднёўцаў. Як паведамляюць, у баі бяруць удзел 15.000 паўднёўцаў.

Ангельскія войскі нездаволены

ЛЁНДАН, 5. Сярод ангельскіх войск у Ганконгу расьце нездаволенасьць. Салдаты систэматычна б'юць шыбы ў казармах, спадзяючыся быць звольненымі і адпраўленымі ў Англію.

Адлёт „Італіі“ затрымаўся

ОСЛО, 4. Пры зьніжэньні ў Вардэо дырыжабль „Італія“ атрымаў нязначны разрыў у назавой частцы. Першапачаткова адлёт на Шпіцбэрген быў вызначаны на сёньня ў 18 гадз., але з прычыны неспрыяючых атмасфэрных умоў лічыцца магчымым, што дырыжабль у Вардэо затрымаецца далей, чым гэта меркавалася.

Палёт Парыж--Токіё

2-га мая вылятае з Парыжу ў Токіё французскі лётчык Пэльцье-Дуазі. Ён ляціць у Токіё па паўднёвым маршруце (па-за тэрыторыяй СССР), але назад паляціць праз тэрыторыю СССР з пасадкаю ў Омску. Савецкія авіяцыйныя ўлады аддалі загад зрабіць Пэльцье-Дуазі магчымае садзейнічаньне і тэхнічную дапамогу.

дзьверах. Старшыня заяўляе, што сходы павінны праводзіцца, калі будуць закранацца пытаньні канфэрэнцыі ў Данцыгу для своечасовага зачыненьня дзьвярэй у гэты час.

Началася прамова пракурора. Пракурор заяўляе, што «ў маладым народзе, які гаворыць «тутэйшай мовай», змагаюцца дзьве арыентацыі—заходняя і ўсходняя. На лавах падсудных сядзяць людзі ўсходняй арыентацыі, якія арганізавалі змову супроць Польшчы пад кіраўніцтвам Камінтэрну і Сялянскага Інтэрнацыяналу».

Уся прамова пракурора прысьвечана аналізу сувязі падсудных з Камінтэрнам.

Між іншым пракурор некалькі разоў успамінаў Ульянава, нібы-та старшыню берлінскай канфэрэнцыі беларусаў, называючы яго прадстаўніком Камінтэрну.

Праезд у Маскву старшыні аўганскага нацыянальнага савету

(Па тэлефону ад нашага карэспандэнта)

НЕГАРЭЛАЕ, 5. Сёньня хуткім поездам з Варшавы ў Маскву праехаў старшыня нацыянальнага савету Аўганістану Хін-Ахмет-хан.

Рэакцыя ў Латвіі

Звальненьне апазыцыйных чыноўнікаў

РЫГА, 5. Апазыцыя ўнесла ў сойм запытаньне аб прычынах масавага звальненьня прагрэсыўна настроеных чыноўнікаў.

Згодна слоў прэм'ера Юрашэўскага, звальненьні выкліканы „неабходнасьцю рэарганізацыі ведамстваў па загадзя вызначаным пляне“.

Газэта „Сацыял-дэмакрата“ заяўляе, што разгром прагрэсыўнага чыноўніцтва адбываецца дзеля патрабаваньня рэакцыйнае групы Бэрга і складае адзін з пунктаў згоды, дасягнутае пры складаньні правага ўраду дэмакратычнага цэнтру. Паводле слоў газэты, група Бэрга патрабуе таксама зачыненьня 10 органаў левых прафсаюзаў, абмежаваньня свабоды сходаў, роспуску сацыял-дэмакратычнага рабочага спартыўнага саюзу і рэарганізацыі бальнічных кас.

Суд над удзельнікамі бунту ў турме

ПАРЫЖ, 4. У Марсэлі пачалося слуханьне справы зьняволеных турмы Кальві (на Корсыцы), якія абвінавачваюцца ва ўдзеле ў турэмным бунце. З допыту падсудных высьвятляецца, што бунт у турме ўзьнік на глебе дрэннага харчу і дрэннага абыходжаньня турэмнай адміністрацыі з зьняволенымі.

Афіцэры, якія выступаюць у якасьці сьведкаў абвінавачаньня, адмаўляюць факт зьбіваньня, але прызнаюць, што падсудных „штурхалі“ і пазбаўлялі харчу. Афіцэры сьцьвярджаюць, што быццам бунт быў арганізаваны пад уплывам камуністычнай прапаганды.

* * *

ПАРЫЖ, 5. Ваенны суд у Марсэлі засудзіў 15 удзельнікаў бунту ў дысцыплінарным батальёне ў Кальві (Корсыка) на тэрміны ад 4 месяцаў да 5 год зьняволеньня.

ЧАРГОВЫ ПЛЕНУМ МЕНСКАГА АКРУГОВАГА КАМІТЭТУ КП(б)Б АДКРЫВАЕЦЦА 10 МАЯ А 6 ГАДЗІНЕ ЎВЕЧАРЫ Ў ПАМЯШКАНЬНІ КЛЮБУ КАРЛА МАРКСА (малая зала) З НАСТУПНЫМ ПАРАДКАМ ДНЯ:

1. Вынікі гаспадарчых кампаній у акрузе (дакладчык т. ЯЦКЕВІЧ).
2. Інфармацыя аб ходзе пасеўнай кампаніі (дакладчык т. ФІЛАТАЎ).
3. Аб рацыяналізацыі вытворчасьці, зьніжэньні сабекошту і паляпшэньні якасьці прадукцыі (дакладчык т. КАРП і садакладчык т. НАХІЛЬНІЦКІ).
4. Аб правядзеньні беларусізацыі ў акрузе (становішча і далейшыя задачы—т. т. ГЕРШОН І ЖУКОВІЧ).
5. Вынікі зімовай і плян летняй работы па ванцізацыі (т. т. ВАЛАСНОЎ І КОЦКАЎ).
6. Аргпытаньні.

Сакратар Менакругкому КП(б)Б АКУЛІК.

ПА САВЕЦКІМ САЮЗЕ

Прыем Аманулы-хана тав. Калініным

МАСКВА, 4. На ўчарашнім прыёме ў старшыні ЦВК СССР т. Калініна, у гонар падышаха Аманула-хана, т. Калінін зьвярнуўся да падышаха Аманулы-хана з прамоваю:

«Наведаньне вамі нашай краіны, — сказаў між іншым т. Калінін,— зьявіцца новым фактам выяўленьня і выразу тых шчырых адносін сапраўднай прыязьні, якія ўстаноўлены паміж нашымі дзяржавамі з самага пачатку свабоднага існаваньня. Савецкі Саюз быў першаю краінаю, якая прывітала і рада была бачыць вялікую аўганскую дзяржаву незалежнаю. Разам з тым я шчасьліў вітаць у вашай асобе краіну, якая першая з усіх краін у часе інтэрвэнцыі наладзіла з савецкім урадам афіцыйныя адносіны.

Нашы краіны знаходзяцца зараз на шляху мірнага росквіту і ўзмацненьня эканамічнай і палітычнай магутнасьці.

Мы пераконаны, што вашае асабістае знаёмства з Савецкім Саюзам паслужыць да яшчэ большага ўзаемнага разуменьня, а разам з тым і да ўзмацненьня і разьвіцьця адносін паміж нашымі краінамі».

У адказнай прамове Аманула-хан сказаў: «Шчырая прыязьнь, якая зьвязала нашы дзяржавы ў год найбольш цяжкіх іспытаў, была разам з тым належнай базаю для разьвіцьця шчырых адносін між абедзьвюма краінамі. Я выказваю задаваленьне тым, што сёньня мы можам канстатаваць, што палітычны акт нашых дзяржаў, якія першымі прызналі адна другую, зусім адпавядаў інтарэсам абедзьвюх краін».

4-га мая ўвечары ў т. Чычэрына адбыўся прыём аўганскага падышаха. На прыёме прысутнічалі члены ўраду СССР, дыплёматычны корпус, сьвіта падышаха і інш.

* * *

4-га мая аўганскі падышах, яго жонка і члены сям'і ў суправаджэньні сьвіты аглядалі Крэмль, потым наведалі аб'яднаную школу УсеЦВК, інстытут Леніна і Дом Селяніна.

Учора а трэцяй гадзіне дня падышах прыняў у сябе аўганскую калёнію ў Маскве. Прыём працягваўся каля гадзіны.

Перамяшчэньні камандуючых войскамі

МАСКВА. Загадам Рэўваенсавету СССР камандуючы войскамі Ленінградзкага ваеннага вокругу т. Корк звальняецца ад займаемай пасады і назначаецца для асабліва важных даручэньняў пры народным камісары па вайсковых і морскіх справах і старшыні Рэўваенсавету СССР. Начальнік штабу Чырвонай арміі т. Тухачэўскі вызваляецца ад займаемай пасады і назначаецца камандуючым войскамі Ленінградзкага ваеннага вокругу.

Камандуючы войскамі Маскоўскага ваеннага вокругу т. Шапашнікаў звальняецца ад займаемай ім пасады і назначаецца начальнікам штабу Чырвонай арміі. Усе тры—з 5-га мая.

Назначэньне т. Крыніцкага

МАСКВА, 5. ЦК УсеКП(б) прызнаў неабходным аб'яднаньне агітпропу з аддзелам друку ЦК.

Загадчыкам аб'яднаным аддзелам назначан тав. Крыніцкі.

Омск пад вадою

Цэнтр гораду зэпіт на 1.5 мэтра

ОМСК, 4. *Вада ў Омі і Іртышы шпарка прыбывае. У пятніцу позна ўвечары пры бязупынным дажджы вада прарвалася праз ахраныя валы і заліла новыя кварталы і падышла да цэнтру гораду. Падвальныя памяшканьні пакідаюцца, тавары перавозяцца ў безапасныя месцы. У чыгуначным прыгарадзе Ленінску затоплена 10 кварталаў, жыхары высяляюцца ў ва оны. Абвешчана мабілізацыя насельніцтва. Такога разводзьдзя ў Омску ня было 30 год.*

* * *

ОМСК, 5. *Уначы на 5 мая новым пад'ёмам вады ў Омі і Іртышы ў некалькі хвілін затоплена цэнтральная частка гораду. У цэнтральнай частцы гораду, дзе знаходзяцца склады гандлёвых арганізацый, вада стаіць на ўзроўні палутара мэтраў. Пад пагрозаю затапленьня—адзіны чыгуначны мост, які злучае дзьве часткі гораду. Страты вялізарныя. Жыхарства тулiцца ў верхніх паверхах.*

Тыраж авіялётарэі

МАСКВА, 5. *Тыраж 2-й авіялётарэі адбудзецца 26-27 мая ў г. Харкаве. Тыраж авіялётарэі будзе ўвесь час перадавацца па радыё харкаўскаю радыёстанцыяй. Тыражная камісія выяжджае з Масквы ў Харкаў 23-га мая.*

Сямігадзінны рабочы дзень у СССР

100.000 рабочых—24 тэкстыльных фабрык працуюць 7 гадзін

На 7-гадзінны рабочы дзень да сучаснага моманту пераведзена 24 тэкстыльныя фабрыкі. З іх 20 баваўняна-папяровых і 4 ваўняныя. Першымі перайшлі на 7-гадзінны рабочы дзень з 12-га студзеня фабрыкі „Красное Знамя“ і „Вперед“. Рэштка фабрык—былі пераведзены на 7-гадзінны рабочы дзень на працягу студзеня, за выключэньнем дзьвюх фабрык—Высокаўскай і Нара-Фамінскай, пераход якіх адбыўся 18-га красавіка.

Пераход фабрык на 7-гадзінны рабочы дзень быў зьвязан са значным наборам новых рабочых, і гэтым закончана скарачэньне беспрацоўя сярод тэкстыльшчыкаў. На многіх фабрыках адчуваўся часам недахоп ў рабочай сіле. Усяго ў вытворчасьці, у зьвязку з пераходам на 7-гадзінны рабочы дзень, у СССР каля 100.000 рабочых ужо працуюць 7 гадзін ў дзень.

Рост друку на Украіне

ХАРКАЎ, 4. На 1-га красавіка на УССР выдавалася 87 газэт, з іх на украінскай мове—53, на расійскай 24—і на мовах нацменшасьцяй—10. Агульны тыраж на 1-га студзеня складаў 1.059 тыс. экзэмпляраў. Тыраж украінскіх газэт у параўнаньні з мінулым годам павысіўся на 38 т. экзэмпляраў і складаў у студзені каля 600.000 экзэмпляраў. Паводле даных 69 газэт, яны налічвалі ў студзені звыш 37 тыс. рабкораў, селькораў і ваенкораў.

Стан азіміны ў РСФСР

МАСКВА, 4. Рост азімых некальні затрымліваецца недахватам цяпла, бо сярэдняя тэмпэратура канца красавіка была ўсё-ж ніжэй нормы. Стан азімых агулам спрыяючы. Ніякіх небясьпек за стан іх ня ўзьнікае. Весьма аб масавых ушкоджаньнях азімых пасеваў не наступала.

Тав. Пятроўскі сярод сялян

ДНЕПРАПЯТРОЎСК, 5. *Старшыня Ўсеукраінскага ЦВК Г. І. Пятроўскі наведаў сяло Васільеўку. Даведаўшыся пра прыезд т. Пятроўскага ў Васільеўку, зьясіліся сяляне з усіх суседніх сёлаў. На шматлюдным мітынгу т. Пятроўскі, спатканы шумнаю авацыяй, зрабіў даклад аб міжнародным становішчы.*

На зваротнай дарозе ў Днепрапятроўску т. Пятроўскі выступіў з дакладам на 7-тысячным сходзе рабочых заводу свайго імя.

Забесьпячэньне старых сялян у РСФСР

МАСКВА, 4. Прэзыдыум ЦВК РСФСР перадаў на разгляд СНК РСФСР законапраект аб дзяржаўным забесьпячэньні малазаможных сялян прэстарэлага ўзросту.

1-шы ўсебеларускі зьезд Асоавіяхіму

АДЧЫНЯЕЦЦА

13 мая г. г., а 19 гадз., у памяшканьні клюбу

КАРЛА МАРКСА

(Работа зьезду будзе адбывацца ў доме Чырвонай арміі)

Уваход па мандатах і запрашальных білетах.

Ц. С. Асоавіяхіму БССР.

У белай Польшчы

Трактат прыязьні з Аўганістанам

30-га красавіка ў Варшаве адбыўся абмен ратыфікацыйнымі актамі трактату прыязьні Польшчы з Аўганістанам, падпісанага ў Ангоры 3-га лістапада 1927 г.

Нелады ва ўрадавым блёку

Парлямэнцкі клюб урадавага блёку складаецца з прадстаўнікоў самых розных палітычных поглядаў. Нелады паміж сябрамі такога штучна створанага клюбу ўсё ўзмацняюцца. У сувязі з гэтым намесьнік старшыні клюбу дэпутат Касьцялкоўскі падаўся ў адстаўку. На яго месца шукаюць чалавека „нэйтральнага“, на кандыдатуру якога маглі-б згадзіцца ўсе групы і групкі, аб'яднаныя ў клюбе.

Апазыцыйныя рэзалюцыі „Вызваленьня“

Цэнтральны камітэт „Вызваленьня“, пераглядаючы свае адносіны да ўраду, пастанавіў перайсьці да больш рэзкае апазыцыі. У прынятай рэзалюцыі сьцьвярджаецца, што „ўрад маршалка Пілсудзкага, як і раней, не задавальняе самыя жыцьцёвыя гаспадарчыя інтарэсы дробных земляробаў і вясковае насельнасьці. Выбары праведзены з парушэньнем самых элемэнтарных дэмакратычных прынцыпаў“. „Вызваленьне“ выказваецца таксама проці праектуемых урадам зьмен падатковае сыс[...]

Польская газэта ў Латвіі

[...] Дзьвінску пачынае выходзіць першая польская газэта ў Латвіі пад назвай „Давон“. Газэта [...] польскімі дэпутатамі [...]скага сойму [...]ьскімі [...]лістычнымі арганізацыямі ў Латвіі.

[В]іленскае і Навагрудзкае колы ўрадавага блёку

[...]а мая ў Вільні адбылося супольнае пасяджэньне дэпутатаў і сэнатараў [...]рнага блёку, прайшоўшых у сойм і [...]т ад Віленшчыны і Навагрудчыны. [...]асяджэньні пастаноўлена ўтварыць асобныя колы: віленскае і навагрудзкае, але дзейнічаць супольна і [...]ваць супольныя пасяджэньні. „Сло[...]ва“ выступіла проці захаваньня асобнасьці абодвых колаў, знаходзячы, што ў навагрудзкім коле маецца значная перавага аднаго палітычнага кірунку на шкоду іншым, тагды як у аб'яднаным коле ўсе кірункі былі-б сроўнаважаны.

На бліжэйшых супольных пасяджэньнях колаў будуць разглєджаны некаторыя самыя важныя пытаньні мясцовага жыцьця: аб вывазе драва, што найбольш цікавіць згуртаваных у блёку абшарнікаў, аб прадукцыі лёну і гандлі лёнам, аб беларускай асьвеце і адносінах да яе ўрадавага блёку, аб рэформе падаткаў, аб здавальненьні патрэбнасьці ў лесе.

Рэакцыйнае абшарніцтва, асадніцтва і чыноўніцтва, згуртаванае ў навагрудзкім і віленскім колах, імкнецца захапіць у свае рукі ўплыў на ўвесь ход польскае палітыкі ў Заходняй Беларусі.

У кулацкай Літве

Перад прыездам латвійскага міністра замежных спраў

ПЛЕНУМ ЦК КП(б)Б

Урокі прайшоўшых гаспадарчых кампаній

Спрэчкі па дакладу т. Галадзеда

На вячэрнім пасяджэньні пленуму 4-га мая працягваюцца спрэчкі па дакладу т. Галадзеда.

Тав. *Хацкевіч*, падводзячы вынікі кампаніі па рэалізацыі сялянскай пазыкі, робіць вывад, што *ў нас слаба пастаўлена вывучэньне эканамічных мажлівасьцяй асобных раёнаў*. Гэтым тлумачацца некаторыя нашы памылкі ў гэтай кампаніі. Нам трэба дабіцца, каб мы добра ведалі рэсурсы кожнага раёну і ў залежнасьці ад гэтага будавалі пляны гаспадарчых мерапрыемстваў.

Кампанія яшчэ раз выявіла, наколькі *слабы наш нізавы савецкі апарат*.

Праводзячы мерапрыемствы па самаабкладаньні насельніцтва, некаторыя нізавыя савецкія працаўнікі не маглі адказаць сялянам — як будуць выкарыстаны сабраныя грошы, на што яны пойдуць. У адным раёне быў такі характэрны выпадак: старшыня райвыканкому праводзіў у вёсцы сход па самаабкладаньні. Калі была вынесена дадатная пастанова па *гэтым пытаньні, сяляне ў яго запыталі*: «А што мы зробім на гэтыя грошы?» «Мост, кажа, пабудуем». «Які мост?.. Ды ў нас-жа і рэчкі няма!..» Былі і такія выпадкі, калі на школу, на мост сяляне згаджаліся даваць грошы, а вось «па самаабкладаньне» не згаджаліся, бо ім не растлумачылі, як належыць, сэнс гэтага самага мерапрыемства.

Тав. Хацкевіч адзначае таксама і слабасьць нашага кааперацыйна-гандлёвага апарату і неабходнасьць яго аднаўленьня новымі сіламі.

Побач са слабым вучотам эканомікі раёнаў, мы ня зусім добра ведаем аб становішчы і расстаноўцы клясавых сіл у асобных мясцох. Бывае так, што ў тым месцы, дзе амаль што няма кулакоў, у нас існуе моцная арганізацыя беднаты, а там, дзе кулакоў многа і кулакі моцныя, — бедната зусім не арганізавана. Гэты момант не павінен мець сабе больш месца ў нашай працы.

Тав. *Акулік* таксама спыняецца на слабасьці нашага нізавога савецкага апарату.

У адным сельсавеце Менскай акругі старшыня ня ведае, колькі з яго вёскі падатку належыць, і калі яго запыталі аб гэтым, ён сказаў выдуманую няверную лічбу. Зразумела, што такія працаўнікі ня могуць, як належыць, праводзіць пастаўленыя партыяй і савецкай [уладай задачы в]

сувязі з правільным правядзеньнем пасеўнай кампаніі.

Можна канстатаваць, што ў выніку праведзеных гаспадарчых мерапрыемстваў мы маем у вёсцы глыбокую клясавую дыфэрэнцыяцыю. Адначасова выявілася *слабасьць работы з беднатой, невыстарчальная сувязь беднаты з серадняцкімі масамі, а таксама і нізкая якасьць працы нашага савецкага апарату*.

Тав. *Васілевіч* падрабязна аналізуе сацыяльнае становішча ў вёсцы ў сучасны момант.

Актыўнасьць беднаты была досыць вялікай, ня гледзячы на тое, што мы ня выканалі ў адносінах да яе ўсіх намечаных мерапрыемстваў (крэдыт, фонды кааперавання). Асноўная маса серадняцтва была ў саюзе з беднатой і разам з ёю пайшла за лёзунгамі, выкінутымі партыяй і савецкай уладай. *Мы маем усе падставы сказаць, што вынікі з гэтай клясавай барацьбы на вёсцы з плюсам, што нашыя гаспадарчыя кампаніі ў асноўным прайшлі добра.*

У нас не праведзена яшчэ праца па сапраўдным паляпшэньні савецкага і гандлёва-кааперацыйнага апарату. Апарат застаўся ў тым-жа складзе і з тымі-ж мэтадамі працы, як і раней. Таму задача абнаўленьня апарату стаіць зараз перад намі ва ўсёй вострасьці. Трэба пачысьціць апарат. Да гэтага пытаньня трэба падыйсьці практычна і магчыма хутчэй.

* * *

Спрэчкі па дакладу т. Галадзеда працягваліся і ўчора на ранішнім пасяджэньні. У спрэчках выступіла 7 чал.

Тав. Малашонак кажа, што мы да кампаніі пачалі падрыхтоўваць беднату з некаторым спазьненьнем, кулакі-ж, як толькі быў выданы закон аб самаабкладаньні, адразу пачалі агітаваць сераднякоў і беднату супроць гэтага мерапрыемства савецкай улады. Несыстэматычнасьць працы сярод беднаты, а гэта яскрава выявілі раённыя нарады груп беднаты, таксама мела адбітак на справу падрыхтоўкі беднаты да кампаніі.

Слаба да справы самаабкладаньня быў падрыхтаваны і вясковы актыў.

Тав. Аксючыц у сваім выступ[леньні ...]

[...]на падрыхтоўку загатовак будучага году. Тэзісы дакладу т. Галадзеда вельмі яскрава акрэсьліваюць задачы ў гэтым напрамку, нам толькі прыдзецца паставіць справу так, каб нашы апараты ў належным парадку выконвалі працу, каб партарганізацыі не праводзілі за іх працы.

— Нашай усёй кааперацыйнай сыстэме зараз трэба прыйсьці да пайшчыка і паставіць пытаньне аб загатоўках перад яго самадзейнасьцю. Трэба склікаць сходы пайшчыкаў і абгаварыць на іх, што ў першую чаргу будзе загатаўляцца, якая за што будзе плата і г. д.

Па пытаньні экспарту другараднага сырцу тав. Цалянскі [...]чае: — мы [...] поўнай меры забясьпечаны рынкам збыту другараднага сырцу. Акрамя гэтага тут мы маем той недахват, што ў нас адсутнічаюць заводы па апрацоўцы гэтага сырцу, якія-б павышалі яго каштоўнасьць.

І ў канцы, гаворачы аб плянах, кажа — трэба больш прыслухоўвацца да голасу працаўнікоў месц пры складаньні пляноў.

Тав. Чарнушэвіч: — Наглядаліся выпадкі бязглуздага, фармальнага, бясклясавага падыходу да асобных беднякоў. Былі выпадкі, калі бедняка за ня выплату некалькіх рублёў с.-г. падатку засуджвалі да адсідкі, а на кулака накладалі мізэрны штраф. Таму разам з узмацненьнем усёй сыстэмы апарату трэба аддаць увагу і ўзмацненьню судова-сьледчых органаў.

— Мазыршчына ідзе ўпарадзе з-за эканамічных мажлівасьцяй, а ня толькі таму, што там добра працаваў апарат.

Потым т. Чарнушэвіч, гаворачы аб працы партарганізацыі ў часе правядзеньня кампаній, падкрэсьлівае:

— Калі парт'ячэйкі сустрэлі кампаніі падрыхтаванымі, то гэтага нельга сказаць у адносінах камсамольскіх ячэек.

Апошнія ў вёсцы адчуваліся вельмі слаба, а сям-там не адчуваліся і зусім.

Ёсьць шмат проста анэкдатычных выпадкаў, калі камсамольцы дзеля таго, каб ня «згубіць свайго аўтарытэту перад сялянствам» уцякалі з сходаў, калі падыходзіла справа да галасаваньня пытаньня па самаабкладаньні.

Тав. Крэмер: — У справе загатоўкі другарадных [...]

паляпшэньне становішча працоўных мае, шляхам паніжэньня кошту прамысловай прадукцыі, ня гледзячы на хістаньні ў гэтым пытаньні асобных партыйных, савецкіх і гандлёвых працаўнікоў. Мы зараз ні ў якім разе ня можам пайці на павышэньне цэн. Калі ў 1923 годзе мы пашлі на гэта мерапрыемства, каб выйці з эканамічных затрудненьняў, то гэта мерапрыемства зараз зусім ня мэтазгодна. Тут можа ісьці гутарка выключна аб выпраўленьні розьніцы параённых цэн, якая сям-там наглядаецца — гэта іншая рэч. А гаварыць аб павышэньні цэн мы ня можам і на гэта ня пойдзем, бо яно прывядзе нас да гаспадарчых затрудненьняў.

Другое пытаньне — эканомія хлеба. Нам ня трэба палохаць сябе, што мы стаім перад незавозам хлеба. Мы ня будзем мець у гэтым затрудненьняў, калі пляны Наркамгандлю па загатоўках выканаем, калі ня будзем пасла бляць справы хлебазагатовак. Бязумоўна, мы павінны паўзяць шэраг мерапрыемстваў, каб дарэмна ня траціць ніводнага пуда хлеба, каб праводзіць яго эканомію.

Аб перагібах. Перагібы ў часе правядзеньня гаспадарчых кампаній часамі наскаквалі дзякуючы слабасьці, непадрыхтаванасьці працаўнікоў. Зразумела, што за выпадкі перагібаў нам частку віны трэба ўзяць на сябе, але ў будучым трэба падмацаваць свае сілы, каб гэтых памылак не паўтараць.

У адным з выступленьняў было закранута пытаньне аб выпадках парушэньня дэмакратыі. Хіба-ж гэта будзе парушэньне дэмакратыі, калі цэнтральная ўстанова націскае на нізавы апарат і патрабуе ад апарату, ці яго асобнага працаўніка, поўнага выкананьня задач пралетарскай дзяржавы? Альбо будзе парушэньне дэмакратыі тое, што за нядбайнасьць ці бяздзейнасьць здымаецца з працы той ці іншы таварыш?

Гэта ня выпадкі парушэньня дэмакратыі, а вымаганьне добрай, яскравай працы па выкананьні задач партыі і савецкай улады.

У канцы некалькі агульных заўваг.

Канъюнктурныя задачы мы правядзеньнем гаспадарчых кампаній вырашылі і вырашылі ў добры бок. У часе правядзеньня іх мы ўпяршыню ў пэрыяд НЭП'у ставілі пытаньне перад астаткамі капіталістычнай сыстэмы — хто — каго?

І тут мы атрымоўваем станоўчае для нас вырашэньне ад пастаноўкі гэтага пытаньня.

Яшчэ ня трэба забываць і таго, што разам з развязаньнем пытаньня канъюнктурнага парадку мы развязвалі і пытаньне аб развіцьці сельскай гаспадаркі: калектывізацыя, умацаваньне савецкіх гаспадарак і г. д. Тут трэба заўсёды цьвёрда памятаваць адно, што не разьбіўшы кулака, мы ў развіцьці сельскай гаспадаркі наперад будзем рухацца ня так, як нам патрэбна.

А ці разьбілі мы яго?

Сказаць, што мы яго разьбілі, будзе памылкова, мы яго не разьбілі, а толькі прысадзілі і ён пры ўдобным момант зноў падымае і будзе падымаць галаву.

На серадняка ў нас пала адносна больш цяжару, як у другіх раёнах Савецкага Саюзу, як, напрыклад, Украіна і Паўночны Каўказ, бо ў нас кулак менш прыкметны, як ва ўпамянёных раёнах, затым ён і лягчэй выкрываўся. У нас з гэтых прычын клясавая барацьба на вёсцы была не такая адкрытая.

Зусім няверна будзе ставіць пытаньне аб страце некаторай часткі верхавіны серадняцтва. Мы яе ня страцілі, яна толькі захісталася паміж намі і кулаком і бязумоўна ў часе вясновай пасеўнай кампаніі прыдзе да нас, а ня стане з ворагам савецкай сыстэмы, бо серадняку з намі выгадней.

Бедната ў часы кампаній выявіла сваю непадрыхтаванасьць. Яе арганізацыі часамі рассыпаліся пад ударамі пры барацьбе. Гэта было праверкай нашай працы з беднатою і выяўлена, што мы беднату падрыхтавалі слаба. Партарганізацыі ў некаторых выпадках аддавалі шмат увагі сходам беднаты, а мала працавалі пад наладжваньнем работы груп.

У агульным партарганізацыі пры правядзеньні кампаній працавалі добра, само сабою разумеецца, у іх часамі не хапала уменьня, чуласьці і лоўкасьці ўхапіцца за асноўнае, каб пацягнуць за сабою масы. З гэтага трэба зрабіць вывад, што масавая праца намі пастаўлена слабавата і яе ў будучым трэба наладзіць.

Асноўнае на будучы час — не паслабляць разгорнутай працы, рухацца яе ўперад і ўперад да новых посьпехаў. Адпачынку быць ня можа, ня трэба супакойвацца на набытых дасягненьнях.

* * *

Выступленьнем тав. Кнорына скончыліся спрэчкі па дакладу тав. Галадзеда і пленум заслухаў заключнае слова дакладчыка. Пасьля чаго пленум заслухаў даклад тав. Карпа аб рацыяналізацыі вытворчасьці і зьніжэньні сабекошту.

Галоўнае ў кіраўніцтве рабселькорамі

Мне прышлося быць на найбольш буйных прадпрыемствах Гомельшчыны. Дзе-ні-дзе падрабязна, дзе-ні-дзе за недахватам часу павярхоўна, але ўсё-ж больш-менш грунтоўна азнаёміўся з агульным малюнкам становішча рабкораўскай работы на заводах.

Кіраўніцтва, выхаваўчая праца, твар рабкора, — вось што больш за ўсё мяне цікавіла.

«Добруш», «Вэзувій», «Дняпро», [...]

УсеКП(б), іменна вось такое палітычнае кіраўніцтва рабкорамі патрэбна ў сучасны момант на нашых заводах і прадпрыемствах.

Асноўныя зьявішчы, якія выцякаюць з такога характару кіраўніцтва, заключаюцца ў тым, што зусім адсутнічае якое-б там ні было рэагаваньне на заметкі і дописы рабкораў. Не гаворачы ўжо аб тым, што на старонках насьценгазэт няма вучоту прапапоў рабкораў, так[...]

і тып рабкора, які лічыць, што яго функцыі — гэта функцыі агэнта крымвышуку, сьледчага і г. д. І ўсе заметкі, якія будуюцца ім на падставе такога падыходу, носяць на большай частцы характар абвінавачаньня для абвінавачаньня. Ён ужо, зразумела, не рабкор і палітычнае чуцьцё рабочай масы гэта вельмі добра разумее. У большасьці выпадкаў, аднак, я гэта паўтараю, [...]

...ных спраў

У Каўні ідзе падрыхтоўка ... сустрэчы латвійскага міністра замежных спраў Балёдзіса, які афіцыяльна прыяжджае дзеля ўдзелу ў сьвяткаваньні 10-ае гадавіны літоўскае незалежнасьці, але будзе меціь важную палітычную нараду з прэм'ерам Вальдэмарасам.

Перасьцярога ад уступак Нямеччыне

У сувязі з нямецка-літоўскімі гаспадарчымі перагаворамі орган літоўскага сялянскага саюзу „Укінінкас" перасьцярагае літоўскую дэлегацыю ад надмерных уступак Нямеччыне. „Жаданьні Нямеччыны,—піша Укінінкас",—надта вялікія. Яна хоча зрабіць Літву сваім калёнізацыйным абшарам і падставаю дзеля свае экспансіі на Ўсход. Літоўскі ўрад ужо зрабіў значныя ўступкі ў справе клайпэдзкіх аптантаў, але не атрымаў нічога ўзамен".

Карл Радэк і нямецкая апазыцыя

Рэдакцыя „Праўды" атрымала наступную тэлеграму ад Карла Радэка з Табольску:

„Табольск, 29 красавіка. Ліст-тэлеграма. Масква. „Праўда".

Прашу „Праўду" і „Ротэ Фанэ" надрукаваць наступную заяву:

„Процістаўленьне кандыдатурам КП Нямеччыны асобных кандыдатур Ленінбунду азначае арганізацыю другой партыі. Гэты крок ня можа быць апраўданы адносінамі кампартыі Нямеччыны да Ленінбунду. Асуджаючы рашуча гэту палітыку, лічу, што ўсякі рэвалюцыйны рабочы Нямеччыны павінен, захоўваючы за сабою права крытыкаваць памылкі кіраўніцтва, ня толькі галасаваць за кандыдатаў кампартыі Нямеччыны, але і цалкам падтрымліваць яе ў барацьбе з нямецкай буржуазіяй і сацыял-дэмакратыяй".

Публікуючы тэлеграму, рэдакцыя „Праўды" за ўвазе зазначае, што нагодзе гэстаў, які яна мае, тэлеграма Радэка была першапачаткова накіравана да Троцкага, які, відавочна, адмовіўся даць свой подпіс.

...улядай задачы.

На шырагу прыкладаў мы можам пераканацца ў *прытупленьні клясавага чуцьця* ў некаторых нашых вясковых працаўнікоў. Усё гэта знайшло сваё адлюстраваньне на праведзеных гаспадарчых кампаніях.

Праводзячы нашу клясавую палітыку ў вёсцы, мы павінны адначасова *рашуча паставіць пытаньне аб узмацненьні вясковай партыйнай арганізацыі.*

Тав. *Рачыцкі,* падкрэсьліўшы неабходнасьць лепшай пастаноўкі працы з беднатою, пераходзіць да асобных дробязяй нашага гаспадарчага жыцьця.

Дрэнна працуе Менская Кантрольная станцыя па праверцы насеньня. Вагоны насеньня стаяць неправераныя, а час-жа не чакае... Тут неабходна прыняць рашучыя тэрміновыя меры.

У нас не наладжаны збыт ужо загатоўленых тавараў. Гэта датычыцца ў асноўным другарадных відаў сырцу. Тут таксама неабходна ў бліжэйшы час наладзіць парадак і сыстэму.

Тав. *Грысевіч* паказвае на тое, што пляны цэнтральных устаноў не заўсёды адпавядаюць жыцьцю і рэальным мажлівасьцям. Трэба больш лічыцца з плянамі, якія прадстаўляюць акругі.

Тав. *Сасноўскі* спыняецца на клясавай дыфэрэнцыяцыі ў вёсцы, якая асабліва яскрава выявілася за апошні час. Большая частка серадпякоў пайшла разам з беднатой і партыяй, меншая частка была пасыўнай і яшчэ меншая пайшла з кулаком.

Настрой у вёсцы ў асноўным пядрэнны, ён зараз паляпшаецца ў загатоўках, якія мае сельска-гаспадарчая каапэрацыя ў гэтым годзе параўнаўча з мінулым.

— Летась с.-г. каапэрацыя загатовіла розных прадуктаў на 4 з пал. мільёны рублёў за год, а сёлета за адно толькі першае паўгодзьдзе загатоўлена ёю розных прадуктаў на 7 мільёнаў руб.

— Каапэрацыйны апарат будзе кульгаць і надалей, калі мы будзем перавыбары яго, так, як гэта было сёлета, праводзіць у разгары працы па загатоўках. Трэба перанесьці перавыбары на больш вольны ад працы час—робіць вывад т. Аксючыц—тады магчыма будзе каапэрацыйны апарат лепш скаструяваць.

— Трэба правесьці чыстку апарату, толькі вось бяда ў тым, што «вычышчаныя» працаўнікі пейкім чынам зноў улазяць у нашы апараты, што не дае пэўнага выніку ад чысткі—канчае сваё слова прамоўца.

Тав. *Крывашэін,* спыніўшыся на пытаньні аб эканоміі хлеба, паказвае на тое, што Транспартнае Спажывецкае т-ва, атрымоўваючы хлеб, прадае каму і колькі папала, што нават дае мажлівасьць гандляром займацца перапродажам хлеба. Закрануўшы пытаньні аб самаабкладаньні, т. Крывашэін гаворыць:—Тут казалі, што Мазыршчына мае вялікія эканамічныя мажлівасьці і таму ідзе ўперадзе; мы маем ня большыя, як другія з некаторых акруг, але справа ў тым, што наша партарганізацыя своечасова вельмі энэргічна праводзіла ўсе кампаніі.

Тав. *Найлянскі:*—Зараз асаблівая ўвага павінна быць накіравана ...

Толькі трэба перад ёю шырока высьветліць пытаньне, растлумачыць ёй, як праводзіць гэтую працу, трэба растлумачыць гэта і перад усёю грамадзкасьцю. Тут неабходна выкарыстаць ня толькі сыстэму таварыскіх і каапэрацыйных апаратаў, а і сыстэму нашых прапагандысцкіх кадраў.

Розныя віды жаночых гурткоў павінны зараз заняцца гэтым пытаньнем, аб гэтым нам трэба зараз-жа загаварыць з сялянкай.

Спыняючыся на ролі жанчын у правядзеньні гаспадарчых кампаній т. Брэнэр паказвае на такі факт, які меў месца ў Глуску.

— Пры абгаварэньні мерапрыемстваў па гаспадарчых кампаніях жанпрацаўнік пачаў уносіць прапановы і мэтады ўцягненьня ў гэту працу жанчын. І замест таго, каб іх абмеркаваць, узважыць і выкарыстаць жаночы актыў, мясцовыя працаўнікі кажуць:-куды ты з сваімі бабамі лезеш, абыдзецца і бяз іх.

А ў некаторых мясцох жанкі адыгралі вялікую ролю ў пасьпяховым правядзеньні кампаній.

Тав. *Кнорын:* —У сваім выступленьні тав. Дубіна, разам з другімі пытаньнямі, закрануў пытаньне аб разгортваньні засеву зернавых культур, гаворачы аб якім, сказаў, што дзеля заахвочваньня засеву зернавых культур трэба на іх павысіць цэны. Я спэцыяльна хачу сказаць некалькі слоў па гэтым пытаньні.

Апошні пленум ЦК УсеКП(б) на гэта пытаньне сказаў, што для таго, каб справіцца з затрудненьнямі, адной з нашых задач было ўтрымаць стабільнасьць цэн, ідучы на ...

...вах.

З невялікай розьніцай адзін і той-жа малюнак на ўсіх заводах.

Ёсьць насьценгазэты цэхавыя і агульна-заводзкія. Ёсьць, зразумела, і рабкоры. Былі і рабкораўскія гурткі. Іменна былі. Зараз па большай частцы іх няма. Чаму распаліся? А гэта стаіць у цясьнейшай сувязі з цэлым радам вельмі важных зьявішч на фабрыках. Гэта стаіць у цясьнейшай сувязі з тым, чаму шмат старых рабкораў зараз ня пішуць у газэту, і ў сувязі з тым, чаму ў многіх рабкораў «падае энэргія пісаць» (з выступленьня рабкора на сходзе рабкораў фабрыкі «Вэзуві»), і з тым, чаму заняпала актыўнасьць рабкораў.

Адказ на гэта дае **характар** кіраўніцтва рабкораўскай працай.

У мінулым годзе мы шмат гаварылі аб тым, што пытаньняў рабкораўскай працы няма ў плянах партыйных ячэек. Зараз гэтага зьявішча не пагляд-аецца.

Ячэйкі заслухоўваюць даклады рэдкалегій насьценгазэт, даюць дырэктывы, наогул, як быццам цікавяцца рабкораўскай працай, што ў параўнаньні з мінулым годам зьяўляецца бязупынным дасягненьнем.

Але ўся бяда ў тым, што гэта кіраўніцтва носіць па большай частцы «апаратны» характар, што зусім адсутнічае глыбокае вывучэньне тых працэсаў, якія праходзяць у рабкораў, што адсутнічае жывое **палітычнае** кіраўніцтва.

А між тым у сьвятле тых задач, якія паставіла партыя пастановамі свайго апошняга пленуму ЦК па большай частцы зусім ня ... ца з неабходнасьцю так ці інакш ажыцьцявіць рабкораўскія прапановы. Ёсьць цяпер такі погляд, вельмі характэрны, на рабкораўскія заметкі з боку галоўным чынам адміністрацыі: «няхай сабе пішуць, нам да гэтага якая справа».

Нават, калі і ёсьць адказ, дык ён носіць клясычны характар казённай адпіскі з абавязковым «апраўданьнем». Усё гэта натуральна дзейнічае вельмі адмоўным чынам на працу рабкораў і выклікае адходы ад актыўнай працы, распады гурткоў (асабліва прыкладным у гэтых адносінах зьяўляецца завод «Пралетары», дый на іншых пя так ужо лепей).

Сталая выхаваўчая праца на заводах сярод рабкораў адсутнічае, калі і вядзецца, дык ад выпадку да выпадку. А гэта выклікае са свайго боку неразуменьне часта рабкорамі сваіх задач на прадпрыемствах, рад усялякіх скрыўленьняў і скажэньняў. Цікава адзначыць, што часта вельмі важныя задачы, якія стаялі перад партыяй і краінай зусім не знаходзілі свайго адбітку ў высьвятленьні практычнага праламленьня гэтых задач на прадпрыемствах у лістох рабкораў. Гэта сьведчыць аб вельмі **слабым палітычным інфармаваньні** рабкораў з боку партыйных арганізацый што зьяўляецца вынікам адсутнасьці сталай выхаваўчай працы.

Ці вырас рабкор? Па маіх уражаньнях ёсьць бязупынны рост палітычнай сьвядомасьці рабкораў. Гэта, як агульнае зьявішча. Але ёсьць і выключэньні. Нарадзіўся і... мі, якія маюцца на прадпрыемствах.

Характэрна, што ў насьценгазэце Добрускайфабрыкі 75 проц. усіх рабкораўскіх заметак маюць практычныя прапановы, як зьнішчыць тое ці іншае адмоўнае зьявішча на заводзе.

Самае галоўнае, што я хацеў адзначыць у гэтым невялічкім артыкуле,—гэта неабходнасьць, пастойлівая патрэбнасьць **стварэньня на прадпрыемствах такой абстаноўкі, якая-б спрыяла рабкораўскай працы.** Рабкор павінен ведаць, што зроблена па яго прапановах, па яго лістох. Рэагаваньне на рабселькораўскія дописы, чулыя да гэтага адносіны, нават і ў тых выпадках, калі рабкор ня зусім мае рацыю, сталая выхаваўчая праца, **наогул, жывое палітычнае кіраўніцтва,** вось што зараз патрэбна з боку партыйных арганізацый у рабкораўскай рабоце.

Газэты, пэрыядычны друк павінны таксама зрабіць з гэтага адпаведныя вывады. Праца са сваімі рабкорамі, скліканьне гарадзкіх нарад, інструктаваньне,—гэта павінна быць толькі паловай справы. Другая палова, асноўная — кіраваць рабкораўскай працай непасрэдна па прадпрыемствах, бываць часьцей на заводах, памятаць, што асноўная маса рабкораў групуецца вакол насьценгазэт.

МАРСН.

АДЗІН З МНОГІХ ВЫПАДКАЎ,

ЦІ НЯ Ў КРЫЎДУ ХАЙ БУДЗЕ СКАЗАНА

Гэты выпадак афіцыйна зараджіўся на ўрачыстым пасяджэньні Менскага Гарсавету, прысьвечаным 10-гадовай Кастрычнікавай рэвалюцыі. На гэтым пасяджэньні да праграмных пастаноў Гарсавету было дадана, што ў Менску неабходна набудаваць цэнтральную малочную станцыю.

Пасьля гэтага, як належыць, пытаньне праходзіць праз прэзыдыум акрвыканкому, потым у Наркамфін, далей Дзяржплян, урэшце—у СНК для атрыманьня афіцыйнай санкцыі з яго боку. На ўвесь гэты шлях страчаны быў час да першых лічбаў студзеня.

З лістапада месяца да 1-га студзеня тэрмін не малы і можна было спадзявацца, што ўсе неабходныя даныя павінны былі быць ужо падрыхтаваны, раз СНК мог уставіць сталы земіт, гаворачы, што Менскую цэнтральную малочную станцыю трэба скончыць у гэтым годзе і на гэта асыгноўваецца 100 тысяч руб. з бюджэту і 100 тысяч руб. на крэдытаваньні. Такім чынам засталося-б стварыць тэхнічна-эканамічны плян пабудовы, прадставіць яго ў Дзяржплян на разгляд і потым унесьці на зацьвярджэньне Эканомнарады і, як гаворыцца, «дело в шляпе».

Праходзіць студзень, люты, сакавік і падыходзяць першыя дні красавіка. Дзяржплян патрабуе плян пабудовы цэнтральнай малочнай станцыі.

Адной з сэкцый Дзяржпляну быў атрыман адказ і нават матар'ялы ад Менскага акрвыканкому, па якім можна зразумець, што і ёсьць плян і няма яго, і не адзін, а два, ці можа быць і тры; пры гэтым пляны і даражэйшыя і танейшыя, але канчатковага пляну тэхнічна прапрацаванага «цьвёрдага» не наступала.

На адным з пасяджэньняў прэзыдыуму Дзяржпляну, у красавіку месяцы, уносіцца прапанова аб вылучэньні з будаўнічага пляну, у гэтым годзе, цэнтральнай малочнай станцыі, дзякуючы адсутнасьці прапрацаванага будаўнічага пляну. Гэтая прапанова прымаецца і ўносіцца на зацьвярджэньне Эканомнарады. І гэта, ня гледзячы на катэгарычны пратэст прадстаўніка Прэзыдыуму Менскага Акрвыканкому ад імя Менскага Акрвыканкому і Гарадзкога Савету, даводзячы, што ўсё ўжо маецца, што вось толькі не пасьпелі надпісаць і адстойвае, каб сродкі 200 тысяч р., якія асыгнованы СНК, былі пакінуты для пачатку работ, прычым будаўнічы матар'ял ужо надвезены і што выveска таксама ўжо вывешана, зроблена закладка і г. д. і інш. матывы.

Праз тыдзень пытаньне стаіць на пасяджэньні Эканомнарады, малюнак той самы, той-жа прадстаўнік прэзыдыуму, і не які-небудзь выпадковы працаўнік, а намесьнік старшыні Акрвыканкому, ён-жа старшыня Акрпляну, заяўляе, што пляны ўжо гатовы, што толькі не пасьпелі аформіць яго і што Эканомнарада не павінна забыць аб інтарэсах дамашніх гаспадынь Менску і наогул інтарэсаў гораду і пралетарыяту г. Менску, які выставіў у сваім наказе патрабаваньне аб пабудове гэтай Менскай Цэнтральнай малочнай станцыі. Але, ня гледзячы на ўсё красамоўства і вобразнасьць усіх доказаў,—Эканомнарада, як і Дзяржплян, прынцыпова згаджаючыся з пабудовай такой цэнтральнай малочнай станцыі, разышліся ў думках з прадстаўніком прэзыдыуму акрвыканкому толькі ў адным і вельмі, як быццам, невялікім пытаньні —гэта, што такую станцыю патрэбна будаваць па пляне прадуманым і прапрацаваным з пачатку да канца. Урэшце, Эканомна рада згадзілася з Дзяржпляном, але, улічваючы «пралетарскае» паходжаньне гэтага пытаньня, дае яшчэ 10 дзён тэрміну Менскаму гарсавету і акрвыканкому для прадстаўленьня ў Дзяржплян гатовага пляну (на гэтую пастанову з боку Менскага акрвыканкому пратэсту не паступае). Пытаньне як быццам, урэшце, вырашана.

Але так толькі здаецца, як гаворыцца: «скоро сказка сказывается, да не скоро дело делается» і, урэшце, Эканомнарада і Дзяржплян атрымліваюць перад першым маем, гаворачы дакладна—30-га красавіка, ня плян, а трэба было чакаць, а адносіну ад прэзыдыуму Менскага акрвыканкому, дзе, між іншым, гаворыцца наступнае:

«Прымаючы пад увагу, што пытаньне аб пабудове цэнтральнай малочнай станцыі ў г. Менску зьяўляецца новым ня толькі для АВК, але наогул, для БССР і спэцыялістых у гэтай галіне амаль што няма, Менскі Акрвыканком у вырашэньні пытаньня павінен быў праявіць максымум асьцярожнасьці, каб ня зрабіць памылак». (Гэта неабходна пры вырашэньні ўсіх пытаньняў. М. К).

І далей: «спэцыяльная нарада пры Маслацэнтры ўнесла грунтоўныя зьмены ў праект і галоўным чынам указала на неабходнасьць скарачэньня аб'ёму будынкаў і ўдасканаленьня вытворчых заданьняў».

І потым: «З гэтымі заўвагамі АВК ня мог ня лічыцца і каб унікнуць рызыкі і лішніх затрат сродкаў, вырашыў заказаць яшчэ адзін праект, тым больш, што зараз ёсьць больш грунтоўны матар'ял для вызначэньня вытворчых заданьняў, дзякуючы некатораму вопыту працы Белсельсаюзу і інш. установаў».

(Усё гэта вельмі добра, але гэта трэба было зрабіць значна раней. М. К).

І ўрэшце: «Праект праз месяц будзе гатоў. Па атрыманьні гэтага праекту ўвесь матар'ял з рашэньнем АВК будзе тэрмінова накірован у Дзяржплян для зацьвярджэньня.

На аснове гэтага АВК просіць Дзяржплян не разглядаць прадстаўленага намі праекту да прадстаўленьня новага праекту і адначасова просьба Эканомнарады сродкі, вызначаныя на пабудову цэнтральнай малочнай, забран'яваць за АВК».

Як бачыце, канчатковы плян пабудовы ад Менскага акрвыканкому можна чакаць праз месяц.

Вось выпадак, міма якога прайсьці ніяк немагчыма, каб не перадаць яго для ўсеагульнага высьвятленьня таму, што гэты выпадак характэрны для шмат якіх выпадкаў нашага капітальнага будаўніцтва.

Які з гэтага, урэшце, можа быць зроблены вывад?

Першае, што пасьля прынцыповага вырашэньня пытаньня ня трэба забываць, што зразу-ж, не адцягваючы часу, неабходна прыступіць да прапрацоўкі адпаведнага пляну ажыцьцяўленьня.

Другое, што ідэю ажыцьцявіць магчыма правільна толькі тады, калі яна своечасова будзе прапрацоўвацца і пры гэтым не пасьпех.

Трэцяе, што ў даным выпадку мела месца непрадуманасьць усяго пытаньня з самага пачатку да канца (калі судзіць па тых пратэстах, якія мелі месца з боку прэзыдыуму акруговага выканкому, у асобе яго прадстаўнікоў).

Чацьвертае, і, ня ў крыўду хай будзе сказана, як прэзыдыуму гарсавету, прэзыдыуму акрвыканкому, так і тым акруговым працаўнікам, якія ўвесь час заводзілі, што пытаньне ўжо падрыхтавана, —што ў далейшым так працаваць немагчыма.

Канчаючы на гэтым, я ня трачу надзеі, што ў гэтым канкрэтным выпадку не асабліва добрая прыказка: «лучше поздно, чем никогда», будзе ўсё такі на карысьць усяе справы і ня толькі для прэзыдыуму Менскага акрвыканкому, але для шэрагу іншых акруг.

М. Карклін.

Літаратура—крытыка—мастацтва

П. Мяцельскі

Першамайскае

Зялёны,
Кудравы,
Бурлівы,
Умыты вясновай расой
Спусьціўся зарой Май на нівы,
Усыплен увесь ён красой.
Прыгожы,
Бязьмежны,
Квяцісты,
І сонцам абліты вясны
Магутнаю сілай
Агністай
Ідзе па зямлі малады.
Ідзе і ліе
Песьні плыні
І іскры ссыпае з вачэй
Ніхто
Яго сёньня ня спыніць,
Бо як. вадапад ён цячэ.
Адна толькі
Шостая частка
Сягоньня вялікай зямлі
Агорнута майскаю ласкай,
Астатняя
Уся у крыві.
Ясьнеюць сталёвыя вочы,
Адкрыўся прастор сьветлы ім.
А май бесьперастанку
Строчыць
І будзіць у сэрцы уздым.
Мы сёньня запалены Маем,
Няма на душы ў нас тугі.
Мы—
З сонейкам ясным гуляем,
Над намі,
Як, зоры сьцягі.
А там...
За мяжою чырвонай
Дзе сонца хавае свой твар,
На фабрыках
І на загонах—
Там тушаць
Крывёю пажар.
Але, не патухнуць пажары!
Бо іскры ляцяць і ляцяць
І молатам—
Каменьнем цяжару
Расколе
Прапоўная раць.
Зялёны,
Кудравы,
Бурлівы
І поўны прыгожай красы
Май радасным
Сьветлым разьлівам
Па ўсёй
Разьліецца зямлі.

„РАЗЛОМ“

1.

Пастаноўка „Разлому“ Лаўрэнева 2-м Беларускім Дзярж. Тэатрам, вялікі посьпех, які пастаноўка мае ў рабочага глядача, акторскія дасягненьні і недахопы, якія выяўлены ёю—ставяць і вырашаюць рад пытаньняў аб шляхох гэтага аднаго з самых культурных тэатраў Беларусі, аб праблемах яго росту і аб небясьпеках, што стаяць перад ім у далейшым яго разьвіцьці.

Трэба сказаць праўду, што да апошняга году рэпэртуарныя шляхі БДТ2, пачынаючы ад студыйнага пэрыяду, былі досыць няясныя і нават больш—няверныя. Мы, зразумела, добра разумеем неабходнасьць выхаваньня актора на клясычных узорах сусьветнай драматургіі, але і тут, у працы над клясыкамі, нельга быць, як кажуць французы—„больш каралём, чым сам кароль“, і тут павінна існаваць мера і адбор матар'ялу. Не адмаўляючы выхаваўчай ролі работы над клясыкай, мы, аднак, сьцьвярджаем, што ў адборы аб'ектаў для работы павінен быць пэўны падыход. Для выхаваньня актора рэвалюцыйнага тэатру, актора, які павінен будзе стаць выявіцелем патасу рэвалюцыйных дзён, актора, заклікананага стварыць мастацкі вобраз народжанага рэвалюцыяй чалавека і выкрыць гніль і нашых клясавых ворагаў—для выхаваньня гэтага актора не ўсялякая клясыка прыгодна.

Работа над упадніцкай „містычнай“, „бажэственнай“, эстэтычнай клясыкай навядзе толькі да адрыву ад запатрабаваньняў рабочай аўдыторыі, да змазваньня фізіяноміі тэатру, да выпешчанай „шляхетнасьці“ тэатральнай формы. У рэпэртуары БДТ2 шмат непатрэбнага, школнага для тэатру ў цэлым і для актораў пасобна. Я перакананы, што многае ў „Апраметнай“, „Бакханках“, „Эрос і Псіхея“, „Сон у летнюю ноч“—гучала мёртва для тэатру, не захапляла яго, і ў выніку—рабочы глядач зусім роўнадушна, або нават варожа адносіўся да новых „тэндэнцый“ гэтых спэктакляў. Тым больш, што і фармальна гэтыя спэктаклі маюць рад грахоў эстэцызму, няяснай сацыяльнай установкі, салодкай сантымэнтальнасьці і інш.

А хіба сацыяльная тэматыка значыць зьніжэньне фармальнае культуры? Абсалютна не. Наадварот—яна няўхільна павінна штурхаць тэатр на новыя фармальныя дасягненьні, яна патрабуе асаблівай фармальнай культуры, яна нясе з сабою новыя самыя складаныя вобразы, яна кліча да тэмпаў і фарбаў асабліва складаных... і асабліва адказных.

Тэатр цьвёрда і рэзка павярнуў руль рэпэртуарнае лініі, гэты паварот руля прывёў да пераможнага „Разлому“.

2.

Мы ўпэўнены, што з-пад пяра беларускіх драматургаў выйдзе ў бліжэйшы час рад новых патрэбных нам п'ес, магчыма, тэатр з свайго боку зробіў рад крокаў, каб выклікаць такія п'есы да жыцьця (заказы п'ес і г. д.), але тэатр правільна зрабіў, што, чакаючы гэтых арыгінальных п'ес, узяў для работы перакладную п'есу Лаўрэнева. „Разлом“ не адносіцца да ліку п'ес са складанай сацыяльнай праблематыкай (як напр. „Чалавек з партфэлем“ Файко, „Растратчыкі“ Катаева, „Гопля мы жывем“ Тольлера і інш.). У «Разломе» Лаўрэнева няма тэматычна спрэчных пытаньняў, праблем. П'еса простая па сваёй тэме, нескладаная па сюжэце і бясспрэчная ў трактоўцы дзейных асоб. Гэта ня ёсьць яе недахоп, бо яна не прэтэндуе на складанасьць пастаўленай праблемы, яна проста, бясхітрасна апавядае аб гэраічным эпізодзе кастрычнікавых дзён. Нават капітан Бэрсэнеў, у вобразе якога можна ўбачыць праблему аб сумленных спэцах, або Таццяна—інтэлігентка, якая прыходзіць да рэвалюцыі—узяты, як прыватныя выпадкі, пры тым так бясспрэчна і без хістаньняў абмалёваны станоўчымі вобразамі, што ў праблему аб інтэлігенцыі не вырастаюць. Каштоўнасьць п'есы ў яе высокім рэвалюцыйным патасе, у перакананьнай абмалёўцы сутычкі двух сьветаў, абмалёўцы невычарпальнай, але іменна эмоцыяльна перакананьнай, у чыстых і выразных лініях груповкі людзей па той і па гэты бок рэвалюцыі, у сардэчнасьці абмалёўкі рэвалюцыянэраў, нарэшце, у напружаным тэмпе разгортваньня інтрыгі і ў падкупляючай шчырасьці, зарысоўцы матрасьні „Зары“.

Зразумела, на адзінаццатым годзе Кастрычніка мы маем права дамагацца п'ес, якія ставяць больш складаныя праблемы нашага будаўніцтва, але фарсаваць тэмп зьяўленьня гэтых п'ес, асабліва ва ўмовах малалой нацыянальнай культуры, нельга, дый наогул у нашыя дні, калі крывавыя сутычкі капіталістычнага сьвету з краінай, дзе будуецца сацыялізм, яшчэ так сьвежы ў памяці—далёка ня лішняй зьяўляецца п'еса, поўная баявога энтузіязму і бадзёрага аптымізму дзеяў. Недарма „Разлом“ з такім захапленьнем прыняты у Маскве, у нас і ў шмат іншых гарадох, дзе гэта п'еса ідзе.

3.

Натуралістычная фатаграфічнасьць вобразаў або наадварот, схэматызацыя іх—вось першая небясьпека, якая ўзьнікае пры пастаноўцы „Разлому“. Гадун, Панаў, матросы, Бэрсэнеў, Таццяна. Ксеня, фон-Штубэ, Швач, Ярцаў і г. д.—гэта ўсё яшчэ ня тыпы, не клясычныя тыпы рэвалюцыянэраў і контр-рэвалюцыянэраў, гэта толькі вобразы, узятыя з сапраўднасьці. І іменна таму яны павінны быць тонка і чалавечна зноймдзены і выканаты. Тут лёгка на вобраз начапіць шмат непатрэбных дэталяй, як і лёгка даць толькі голы касьцяк, формулы вобразу, пазбаўленыя цела. І тое і другое было-б немастацкім.

Нам здаецца, што агульная ўстаноўка рэжысуры (С. Разанаў) і калектыву ў адшуканьні вобразаў—правільная. Тут узяты курс на абмалёўку вобразу некалькімі меткімі жывымі штрыхамі без лішняй дэталіроўкі і не ўпадаючы ў сухую схэму. Трудпасьць гэтага шляху заключаецца ў тым, што трэба асабліва адказна знайсьці гэтыя штрыхі, што вызначаюць вобраз як у сэнсе колькасьці, так і ў сэнсе якасьці іх—гэта пытаньне культуры акторскае ігры, вучоту матар'ялу. Тут ёсьць недахопы. Папершае, ня ўсе вобразы роўнацэнна мастацкі задуманы: побач з натуралістычным па сутнасьці вобразам Швача (арт. Вялікі) дарэчы сказаць, непатрэбным у гэтым плане з прычыны пахі[illegible] ў гратэск, ёсьць [illegible] вобраз служанкі (арт. Гэпнэр), [illegible]

Так лёгка нельга „зьнішчаць ворагаў“, гэта малюнак з гумарыстычнае часопісі, а ня вобраз. Актор выканаў яго з тэмпэрамэнтам, але крыху вяскрова.

Тую-ж памылку робіць эс-эр (арт. Стэльмах). Правільней узяты прынцып у матросе чарнаморцы (арт. Ільлінскі). Ільінскі актор таленавіты, нажаль, пластычна мацней, чым тапальна. У чарнаморцы, як і ў магільшчыку з „Максімільяна“ (а ў манэры ігры гэтых дзьвюх роляй ёсьць агульнае, а гэтага трэба ўхіліцца), малюнак гэсту і позы цікавей тапальнага малюнку. Але ўсё-ж наўрад ці мог такі махровы трус і дурань абдурваць матросаў і правакаваць іх, а гэта бывала.. Прыёмы, якімі Ільлінскі дыскрэдытуе матроса-здрадніка, некалькі знадворныя, „камічныя“.

Парўчык (арт. Чайкоўскі) і палкоўнік Ярцаў (арт. Ког)—вобразы цьмяныя, ня зусім выразныя, і зноў такі налёт юнкерскага лёгкадум'я, які ёсьць у вобразе парўчыка,—няправільны і павярхоўны, хоць звычайна Чайкоўскі грае ўдумліва і культурна.

Уся група контр-рэвалюцыянэраў мае агульны недахоп трактоўкі—„шапкамі закідаем“ і гэта выклікала некаторую агульную некваліфікаванасьць прыёмаў ігры.

Гадун (арт. Саньнікаў) дабіўся ў гэтай ролі патрэбнай простасьці і сардэчнасьці, выявіўшы свой звычайны акторскі нацiск. Нам здаецца толькі, што крыху перапаўнялічана мера ў адшуканьні „марскога ваўка“—барада, хрыпата голасу, пасадка цела... Гадун маладзейшы, больш „кушэўны“, у яго жалезнае і ў той-жа час, вялікае сэрца, ён удумлівы і глыбокі хлапец, а Саньнікаў яго крыху залішне спрасьціў. Гадуна трэба іграць яшчэ мякчэй і глыбей, не выкідваючы прастаты і не мяняючы вобраз у ў сэнсе чалавека з масы, бо гэта правільна.

Капітан Бэрсэнеў (арт. Сяргейчык)—[illegible]

вобраз і ігру ў „вышэйшую клясу“ і гэта будзе лепш. Вельмі прыгожы арт. Мэўчанаў у ролі матроса-дасьціпніка, мяккі і цёплы. Шкода, што матросы сваім шумам перашкаджаюць яму іграць. Вельмі дасканалы Панаў—арт. Скальскі. Рад эпізадычных роляй зроблены больш або менш востра (арт. Корбуш, Радзілоўская, Гэпнэр, Васілеўскі, Бялінская, Станюта, Рагавенка). Агульная вартасьць выкананьня—тэмпэрамэнт, сьвежасьць, бадзёрасьць. Агульны недахоп—нявыразнасьць дыкцыі, кепскае вымаўленьне беларускіх слоў, сумбурнасьць гэсту; некаторы налёт правінцыялізму ў манэры ігры. гэта апошняе вельмі важна і тлумачыцца неспрызвычаеннасьцю да сучаснай п'есы, але гэта—небясьпека і на яе трэба зьвярнуць сур'ёзную ўвагу. Рэжысура (С. Разанаў) не рабіла ўпору на вялікія фармальныя нованаўвядзеньні, яна ішла ў нагу з п'есай—без вялікіх праблем. У гэтым ёсьць вартасьць, гэта зрабіла спэктакль вельмі зразумелым. Вартасьць пастаноўкі—тэмпэрамэнт і бадзёры тэмп другога і чацьвертага актаў, жвавасьць матроскіх сцэн, у дымны фінал. Горш зроблены: першы акт, асабліва ў сэнсе тэмпу „буржуазія, якая раскладаецца“, змова, адвітаньне Гадуна з Таццянай (несвоечасовы пацалунак), неперакананьна змантавана ў некаторых выпадках музыка, выразнасьць масавых сцэн. У пастаноўцы ёсьць хістаньні паміж натуралізмам і гратэскам, гэта гаворыць аб маладосьці рэжысуры, аб недахваце адчуваньня стылю. Усё-ж знойдзен бадзёры тон пастаноўкі і ўнесена шмат тэмпэрамэнту. Афармленьне мастака Гольца знаходзіцца ў агульным плане пастаноўкі і мае элемэнты натуралізму і ўмоўнага рэалізму. Музыка Палавінкіна—вельмі сьвежая і бадзёрая.

4.

Вывады. Пры радзе фармальных недахопаў (зрэз мела, сыгналізуючых небясьпеку зачы фармальных пашукаў культурнага тэатру) „Разлом“ паказаў, што ў БДТ2 жыве поўнакроўнае адчуваньне сучаснай тэмы, а сучасная тэма нясе фармальная культура—гэта і ёсьць рэвалюцыйны тэатр.

Шырокія масы працоўных павінны і будуць бачыць гэты зноўкі спэктакль, які бадзёрыць сьвежасьцю марскога ветру, а тэатр павінен памятаць, што „Разлом“ ёсьць і яго „разлом“—што гэта пачатак новага шляху і трэба зараз узяць цьвёрдую ўстаноўку на п'есы сацыяльнай тэматыкі, пільна прыглядзецца да выбару фармальнага ўзору спэктаклю ў цэлым і ігры актораў. 1) Пабольш самакрытыкі, 2) пабольш культуры і майстэрства, ігры і пастаноўкі, 3) стварэньня арыгінальнага рэвалюцыйнага рэпэртуару, 4) сувязь з савецкай грамадзкасьцю—вось лёзунгі для БДТ2, аднаго з багацейшых арывіц тэатральнае культуры ў БССР.

ЛЕЎ ЛІЦЬВІНАЎ.

Юр. Лявонны

БДТ І-му

(Сонэт)

Шляхі вякоў губляюцца ў тумане,
На іх расьце нажоўклая трава...
О, Беларусь—правекі ды курганы!—
Ты пачынаеш буйна красаваць...

Цераз віхуры, стынь і злую слоту
Вясна ўсьміхнулася, нарэшце, і табе.
У старане працоўнага народу
Вітаем сёньня Першы БДТ!...

Дык хай заўсёды ён у сілу сваю верыць
І на шляхох да лепшай, сьветлай эры
Выхоўвае мастацтва ў гушчах мас.

Гісторыі разгорнут доўгі час,
У гэтым росквіце народзяцца і ў нас
Свае Шэксьпіры, Гётэ ды Мальеры!...

18—IV—28 г.

Чэспаў Борысэвіч

СЯБРУ

Яшчэ ўчора быў ты з намі,
Яшчэ ўчора сьветлай раньню
Мы песьняй, ў золаце зары,
Будзілі вуліцы нуры.

У ціхім сонца цалаваньні
Ў жыцьця бяздоннае атхлані
Тапілі церне былых дзён
І пахавальных сьпеваў стогн.

Сягоньня-ж радасьць б'е крыніцай,
Сягоньня сьмехам весяліцца
Жыцьцё ўзагратае вясной.
Чаму цяпер ты не з табой?

Сягоньня ты ў жыцьцёвай далі,
Як лёгкакрылы човен па хвалях,
Плывеш да радасных скляў...
Ці зноў убачымся калі?

Успокні, як учора з намі
Бязгучна-сьветлай росняй
раньню
Мы песьняй ў золаце зары
Будзілі вуліцы нуры.

СОНЦА І ЧАЛАВЕК

...камарнавае тканкі. Прадукты раскладаньня заносяцца патокам крыві і выклікаюць больш або менш цяжкую інтаксікацыю (атручэньне) усяго арганізму, якая праяўляецца ў падвышэньні тэмпэратуры, ліхаманцы, вяласьці, [illegible] стане і г. д. Вынікі інтаксікацыі могуць быць розныя ў залежнасьці ад ступені [illegible]. У крайнім выпадку сонечны апал можа выклікаць сьмерць. Калі-ж апал не вялікі, дык усе [illegible] зьявішчы праз некалькі дзён зьнікаюць і пры далейшым дзейнічаньні сонечных праменьняў на скуры роўнамерна адкладаецца загар, які зьяўляецца нічым іншым, як абароначай рэакцыяй арганізму супроць празьмернага дзейнічаньня ультра-фіялетавых праменьняў.

Загар, які прадстаўляе сабою адкладаньне пігмэнту ў надскурных пластох, затрымлівае большую частку ультра-фіялетавых праменьняў, чаму загарэлы чалавек можа [illegible] бясьпечна [illegible]

Экскурсія з чытачом па друкарні „Зьвязды“

— Альлё!..
— Станцыя?..
— Злучэце нас з чытачом...
— Альлё!..
— Чытач?
— Сёньня дзень друку. 5-га мая.
— Пагаворым сёньня аб тэхнічных недахопах нашай газэты.
— Аб недахопах...
— Ты гаворыш, чытач, іх яшчэ многа?
— Шрыфт сьляпы?
— Папера дрэнная?
— Друк брудняваты?
— Газэта часта спазьняецца?

...шацца матрыцы, а ў гэтым вялікім катле плавіцца мэтал.

— Ты бачыш, як вялізарнаю лыжкаю напаўняецца праз гэтым мэталам і вялізарнаю чарапахаю выпаўзаюць адзін за другім адлівы?

— А вось і варштаты для апрацоўкі і чысткі гэтых адліваў.

— Але што, чытач? Ты ад няпрывычкі задыхаешся тут? Дык выйдзем у наступны пакой.

Машыны...

Т-р-р-р, т-р-р-р, т-р-р-р.

Круцяцца валы, танцуюць яны...

Плывуць тасемкі, а па іх цэлыя...

— Так, так, чытач... Устанаўляем сапраўдныя лінатыпы.

— Пойдзем. Паглядзімо і іх.

— Вось і лінатыпная.

— Пасьля шуму і грому машыны адчуваеш сябе тут, як у пакоі адпачынку.

Горда паднялі свае галовы новенькія, бліскучыя „Ідэал“ і „Мульты Ідэал“ і коса пазіраюць на нова адноўленую салідную „Мадэль № 8“.

Чык-чык, чык-чык, чык-чык—плывуць [illegible]

— Але ці ведаеш ты, чытач, калі штодня разгортваеш газэту, якая пахне яшчэ сьвежаю друкарскаю фарбаю, колькі напружанай энэргіі, сіл, нэрваў патрабавалася, каб стварыць гэту газэту пры нашых абмежаваных пакуль тэхнічных магчымасьцях?

— Ня ведаеш?

— Так будзь ласкавы, чытач, пройдземся са мною па нашай друкарні...

* * *

— Бачыш гэты вялікі сьветлы пакой?

— Так, гэта наборная...

— Дж-дж-дж — гудзе вэнтылятар.

— Рэалы і людзі, як селядцы ў бочцы.

— Скачуць рукі па клетачках касы.

— Цік-так, цік-так, цік-так...

— Ты чуеш, як роўнамерна і манатонна з зьдзіўляючай дакладнасьцю праз кожныя паўсэкунды, ледзь-ледзь ударае аб сьценку варштаткі вочко кожнай літары?

— Ты бачыш, як нельга адарваць вачэй наборшчыка, якія ўпіліся ў тэнакль?

— Паглядзі і пераканайся, як туга яму прыходзіцца ад стылю і паправак, і машыністкі, і сакратара, і стыльрэдактара, і карэктара.

— Цяпер спусьцімся ўніз па гэтых сходах у стэрэатыпную.

— Што? Горача, чытач?

— Сапраўднае пекла, гаворыш?

— Так, так. Тут адбіваюцца і сушодня да раніцы здаюць іх дзесяткамі тысяч у экспэдыцыю, каб сваячасова папасьці да цябе, чытач.

— Што? Шуміць і грыміць машына? Галава кружыцца?

— Пачакай-жа, чытач. Як-жа праводзіць друкар каля гэтай машыны кожную ноч...

— Ты бачыш, як залез ён у машыну?

— Стой, машына.

— Спыніся матор.

— Парвалася тасемка.

Косіць рулон.

— Ты бачыш? Стала машына. Друкар нэрвова аглядае яе. Засталося дадрукаваць яшчэ пару дзесяткаў тысяч газэт, а часу засталося так мала...

— Ты гаворыш, чытач, што машына гэта старая, паношаная.

— Так, чытач. Машына ўжо значна знасілася...

Друкуе цяпер газэты з 70-тысячным тыражом.

А колькі экзэмпляраў буржуазных газэт яна выплёўвала яшчэ да рэвалюцыі.

— Ты гаворыш, чытач, што патрэбна ўжо новая машына?

— Я з табою зусім згодзен.

— Але што-ж рабіць. Мы яшчэ не навучыліся будаваць такія ратацыі. Немцам-жа падабаецца толькі нашае золата і даляры. Прыдзецца крыху пачакаць. Устанаўляем цяпер лінатыпы, а потым падумаем і аб ратацыі.

Выразна б'е [illegible] — пульс машыны, [illegible] на лёсы.

Машыны аджылі.

Быццам па пад'ёмцы падымаюцца з „падвалу" наверх матрыцы і варочаюцца назад па сваіх каналах пасьля настолькі прыемнай прагулкі.

Вось і першы радок лінатыпнага набору: „Даеш аванс", пастаянная думка толькі што падрыхтаванага лінатыпістага т. Моніча, які мае 8 душ сям'і...

— Але ці ведаеш ты, чытач, што абяцае табе пуск гэтых новенькіх лінатыпаў?

— Тэлеграмы: „У апошнюю мінуту" перад завёрсткай нумару.

— Штодня — выразны шрыфт і друк.

— Сваячасовы выпуск газэты.

* * *

— Што, чытач?

— Ты здаволен экскурсіяй?

— Стаміўся крыху?

— Але тваё нараканьні справядлівыя...

— Друкарня. Слухай.

— Даеш выразны шрыфт!

— Даеш выразны друк!

— Даеш лепшую паперу!

— Даеш сваячасова газэту!

— Павінна быць выканана!

Э—н.

[illegible] „стыль рюс"; або [illegible] Гадун і разна гратэскная фігура казацага чалавека („у душы афіцэр")—арт. Корбут; зусім бытавая жонка Бэрсэнева (арт. Васілеўская) і шаржыраваны „маэстра" (арт. Стальмах), або контр-адмірал (арт. Бялінскі). Падобнае рознастыльле ў пабудове вобразаў ёсьць недахоп рэжысуры перш за ўсё, а таксама некаторы рознабой у рабоце калектыву. Таму фармальная суцэльнасьць вобразаў спэктаклю ня вытрымана.

Сама характарыстыка дзейных асоб у некаторых выпадках няправільная. Ужо аксыёмай зьяўляецца тое, што абмаляваньне нашых клясавых ворагаў ідыётамі, дэгенэратамі і распусьнікамі—немастацка, няправільна і прыніжае нас саміх (навошта-ж з імі змагацца, калі досыць на іх плюнуць, каб перабіць іх). Гэта—прыём лубка і плякату. Між тым, напрыклад, фон-Штубэ (арт. Міцкевіч) выканан іменна так. Гэта павышаная нэрвознасьць, амаль істэрычнасьць, гэты дэгенэратыўны твар, гэтыя рэзкія нелёгічныя пераходы і гэсты, гэта адпатоннасьць стопроцантнага „вгідніка"—усё гэта наўрад-ці правільна. Фон-Штубэ, як відаць, немец, мэталычны і люты вораг, тупы, але спакойны, тым больш, што ён—душа змовы...

Такі вобраз пасвойму моцнага ворага больш падкрэсьліў-бы і сабе і Гадуна ў сутычках з ім. Выканан фон-Штубэ досыць выразна, але без патрэбнага тэмпэрамэнту. Яшчэ большай памылкай зьяўляецца вобраз контр-адмірала (арт. Бялінскі)—гэта-ж закаханы і зайздросны стары з апэрэткі, а не адмірал...

[illegible] патрэба такая [illegible]. Гэта чалавек шмат перажываў, шмат яму прынесьці болю, шмат з чым яму аджыка міршыцца, але ў аснове сваёй ён здаровы, ён хутка адчуў слушнасьць бальшавікоў, ён не нерашучы, але хутка знаходзіць сваю назыцыю. Сяргейчык, адзін з самых вострых актораў БДТ2, знайшоў правільны агульны тон, мяккі і пераканальны, але мала фарбаў, ньюансаў. Моманты хістаньняў Бэрсэнева выканаў добра, моманты адважнасьці і радасьці—ня выразна, асабліва нявыразна мімічна і з боку гэстаў.

Таццяна мае двух выканаўцаў—арт. Сенько і Мазалеўскую. Пры мяккасьці ігры адной і другой, ёсьць у іх агульны недахоп—няма дзяўчыны—інтэлігенткі, трэба ўмець пераначыць тэмбр свайго голасу і манэру вымаўленьня, а то гучыць роля залішне пабытавому.

Жонка Бэрсэнева (арт. Васілеўская)—не на месцы. Тут няма вобразу і вельмі мала акторскае культуры. Ксенія таксама мае двох выканаўцаў—арт. Капельнікава і Барысэвіч. Барысэвіч з большым тэмпэраментам, чым Капельнікава, але Капельнікава больш выразна будуе вобраз і праяўляе зародак акторскага майстэрства і вучоту сваіх магчымасьцяй, але абедзьве паказалі ў розных плянах акторскую своеасаблівасьць і густ.

Дарэчы—Ксеніям трэба навучыцца сьмяяцца, для гэтай ролі гэта важна.

Вельмі калёрытны Тышкевіч у ролі матроса. Аб натуралізьме Швача мы ўжо гаварылі. арт. Вялікі павінен больш апраўдваць рад намечаных прыёмаў гратэску ў ролі і тады ён неравядзе

У апошнія гады распаўсюдзіўся сваеасаблівы культ сонца. Медыцына ўстанавіла дзеянням [illegible] эфект сонечных праменьняў на працэс некаторых хвароб—рахіту, некаторых відаў сухот (сухоты лімфатычных залоз) і інш. Устаноўлена, што сонечныя праменьні ў умеркаваных дозах добра дзейнічаюць на агульнае становішча арганізму, павялічваючы колькасьць чырвоных крывяных цельцаў і павышаючы супраціўленьне арганізму хваробнатворным пачаткам. Узьнікла цэлая навука—геліётрапія (сьвятлалячэньне), вырасьлі вялізныя інстытуты спэцыяльна для лячэньня натуральным ці штучным сонечным сьвятлом („горнае сонца", жывасрэбна-кварцавая лямпа). Аднак, гэта захапленьне мае і адмоўныя бакі. Супроць крайнасьцяй гэтага захапленьня і супроць злоўжываньняў сонечным сьвятлом, асабліва шырока распаўсюджаным сярод шырокай публікі, і выступіў нядаўна вядомы амэрыканскі спэцыялісты па геліётрапіі Буві.

Буві зазначае, што дзейнасьць сонечных праменьняў на арганізм чалавека вельмі складана. Мэханізм гэтае дзейнасьці зусім яшчэ ня высьветлен. Цьвёрда ўстаноўлены наступныя факты: спэцыфічны эфэкт сонечных праменьняў абумоўліваецца нябачнымі ультра-фіялетавымі праменьнямі, якія ў іх знаходзяцца. Другая вядомая крыніца ультра-фіялетавых праменьняў—жывасрэбна-кварцавая лямпа. Бліжэйшая дзейнасьць ультра-фіялетавых праменьняў заключаецца ў разбурэньні жывых каморак арганізму. Гэта вядомы ўсім апал ад сонечных праменьняў. Сонечны апал характарызуецца разбурэньнем падскурнае [illegible] відзіля [illegible] сонечнага сьвятла

Аднак, зусім не ўсе людзі могуць загараць. Як правіла, брунэты, у крыві якіх знаходзіцца шмат пігмэнту, загараюць хутчэй і лягчэй, чым бляндыны, якім трэба асабліва асьцерагацца доўга знаходзіцца на сонцы.

Злоўжываньне сонечным сьвятлом цягне за сабою цэлы рад самых сур'ёзных вынікаў, пачынаючы ад цяжкіх і трудна вылечваемых нэрвовых хвароб і канчаючы моцнай ступеньню малакроўя.

Асабліва церпяць органы, якія ўдзельнічаюць у крыватварэньні—селязёнка і печань, а таксама ныркі, якія вылучаюць атрутныя прадукты разбурэньня з арганізму. Буві лічыць устаноўленым, што злоўжываньне сонечным сьвятлом затрымлівае фізычны і разумовы рост дзяцей. Нізкарослась і нізкі ўзровень развіцьця народаў, што жывуць у трапічных краёх (афрыканскія карлікавыя плямёны), Буві адносіць цалком за лік дзейнічаньня сонечных праменьняў на іх голае цела.

Буві настойліва раіць шырокай публіцы карыстацца сонцам толькі па ўказаньні і парадзе доктара, зазначаючы, што сонечнае лячэньне прыносіць карысьць толькі пры правільнай яго дазыроўцы.

Кузьма Чорны

ВЕСНАВЫЯ ДАРОГІ

Глыбокія сьляды гадоў і вякоў. Курганы на полі парасьлі ядлоўцам. Ядловец здаецца ўсё гэткім-жа самым, нязьменным і лета, і зіму. Гады, дзесяткі год. А ніводнае-ж іголкі няма на ім ранейшае. Іголкі—асыпаюцца няпрыметна, сохнуць на кургане і гніюць. Ядловец зялёны і зялёны. Вясна адно што ахутала яго парнасьцю вільготнай ральлі. Пакуты людзей, што згнілі ў курганох пад цяперашнім ядлоўцам, сьлёзы, што былі выплаканы сотні год таму над імі,—забыліся. Нічога няма апроч ядлоўцу на курганох.

Магілы пры дарозе. Дарога глухая, лясістая, палявая, узгоркаватая і лагчыністая. У лагчынках—незагачаныя грэблі. Па людзёх, што ў магілах пры гэтых дарогах—сьлёзы яшчэ ня выплаканы: боль яшчэ не прайшоў. Нават яшчэ калёсы ўцекачоў—выгнанцаў, паламаныя, рассохлыя, бяз шынаў, далежваюць свой век у кутках двароў прыдарожных гаспадароў.

У дварох начамі брэшуць сабакі. Начамі над лесам усходзіць поўны месяц. Лес пад месяцам—чорны і повен чулай цішыні. Але лес далей. Бліжэй—да ўцекачоўскіх магіл—чатыры хаты. Каля хат пахне кастрыца, што ня прыбрана пасьля зім з-пад сьцен і вокан.

За паўвярсты якое ад хат, скрыжаваліся дзьве дарогі. Там гэта і магільнік той уцекачоўскі, выгнаплай нізенькі спарахнелы крыж. На другім баку дарожнага скрыжаваньня размытыя веснавою вадою глінішчы

Лес далёка, зялёная, густая сьцяна, а над ёю ў ветравыя дні ўстае раскудлачанасьць хмар. Калі ў месячныя ночы брэшуць сабакі, рэха гулка ходзіць каля лесу.

У ветравыя-ж дні і хвоі шумяць. Нават і ў неветравыя—над узгоркаваным полем каля лесу стаіць роўны хваёвы шэпт.

Хвоі гавораць.

Чаму гэтак ціха гавораць хвоі?

Ідзе вецер. У ясны дзень, веснавы дзень, ідзе вецер.

Вецер ідзе з-за лесу, з-за лясоў, з-за тумановых, дымных, балотных, палявых—даляглядаў. Шырокіх—як сяганець вокам.

Некалькі хвояў наводдалек лесу, на полі, пры самай дарозе. Тут ветру латва густа біць у купчастае гольле і напорна згінаць яго. Улетку тут, і скрозь, цьвіце чабор. Скрозь пах жыта і аўсоў чуваць чабор.

А ўжо з самай вясны на прыдарожных хвоях садзяцца дробныя каршакі азіраць свае дарогі.

Глухата якая!

. . . .

Чабор пахне на межах і вясною, яшчэ да цьвету свайго.

А ў крайняй з чатырох хат ён пахнуў і зіму, сухі, старанна завязаны ў палатнянай торбе. Вастраносы дзед зімою менш ужываў яго, а калі ў красавіку пайшла халодная вільгаць, часьцей ён прасіў дачку:

— Напар ты мне, Юлька, чабру і сягоньня.

Адкашліваў харкавіньне і яшчэ гаварыў:

— А калі застаўся ўчарашні, дык падагрэй.

— Навошта яго гэтак ашчаджаць, дабро гэтакае. Хопіць і сьвежага, не канечне праніцаемы ўчарашні ліць.

— Можа і гэтак,—згаджаўся вастраносы дзед,—тупаючы па хаце. І ішоў калыхаць унучка:

А-а-а-а, мой каток,
А-а-а-а, саркаток.

І ўсю раніцу, кашляючы, плюючы ў жвір каля парогу, сьпяваючы малому, пагладаў у печ, чакаючы чабру.

Чабор студзіў на вакне. А Юлька гаварыла:

— Пі гарачы, дык кашаль хутчэй пройдзе.

А ён не згаджаўся:

— На гарачы многа цукру ідзе, а дзе тут яго набрацца, я цёплага нап'юся.

Калі чабор рабіўся цёплым, ён даставаў з паліцы паперку, а ў паперцы заверчаны былі два кавалачкі цукру. Адкусваў драбок цукру, трымаў пад языком і выпіваў шклянку чабру.

І зноў ішоў калыхаць унучка:

Пашоў каток у лясок,
Знайшоў каток паясок...

Поле маўчыць. У хаце чуваць, як маўчыць поле. Нават і пагранічнікі-салдаты мала тут калі сьпяваюць. Сьпяваюць хіба адышоўшыся за вёрст 5 ці далей у вёску.

Тут па дарогах нават і ня едзе ніхто. Няма куды і адкуль ехаць. Ня можна ехаць. Адно, што выяжджаюць на поле. Дык якая-ж гэта язда. Узімку і з самай вясны і гэтага няма.

Вастраносы дзед часам устрапянецца:

— Здаецца,—прыехаў нехта.

І кінецца да вакна. А там—суседзкі конь залапатаў капытамі па прыпыніўся вачухаць аб вароты шыю.

Хто і адкуль пад'едзе пад гэтую хату? Стары і не чакае . . . . .

. . . .

Другі стары—сусед—прыходзіць да вастраносага пагаварыць. Вастраносы сустракае:

— Выпі, суседзе, шклянку чабру.

— Ат, можна абыйсьціся. Цукар дарог.

— Што там, у мяне два кавалкі яшчэ захаваліся.

— То няхай захоўваюцца. Давай лепш закурым.

Вастраносы ціха пагойдвае за почапку калыску:

Знайшоў каток паясок,
Ды які-ж ён чырвоненькі.

Сусед падыходзіць да калыскі:

— Гадуецца?

— Расьце.

— Здаровы хлопец будзе.

— Нішто сабе.

— Ад бацькі, можа, чуваць што?

— Каб ён так жыў, сабака.

— І грошай не прысылае?

— Па рублю цэдзіць. Але што. А гэтая, як рыба аб лёд б'ецца, навек абязьвечаная. Каб ня дзіця—служыць-бы куды-небудзь пайшла. Сама, кажа. Я—пражыў-бы як-небудзь. На людзях не прапаў-бы, колькі мне трэба.

— Колькі там трэба, то трэба, але што-ж ты, пад плотам хіба валяўся. Чатыры гэтыя сьцяны нічога табе не дадуць.

— А няхай-бы сабе і пад плотам, мне ўжо ўсёроўна. Дажыў-бы век.

— Гаворка.

— От табе і гаворка. Табе здаецца. Цябе ніхто ніколі з хаты не выганяў, ты ня ведаеш усяго. А я прыблытаўся сюды да вас, і сам ня ведаю, як зачапіўся тут. старую маю закопваць. Дзякуй табе, што памог, незнаёмаму, выгнанцу [illegible], валацузе, брадзягу...

Вастраносы нэрвуецца, крычыць, пачынае кашляць. Ад кашлю чырванеюць [illegible], прыпухае твар. Запівае кашаль халодным чабром і гаворыць:

— ... Цяпер ужо і крыж спарахнеў, і дзярном усё зарасло... Хто гэта думаў калі, божа мой, божа. Косьці на сьвеце растрасьлі. Дажываць веку гэтак... А дзяўчо гэтае згублена навек.

— Яшчэ маладзя, яшчэ і шчасьце прыдзе.

— Не дажыву я да яе шчасьця. Колькі мне жыць засталося. Мусіць, нясуджана мне шчасьце бачыць. І дзецям маім. Ня ўбачу я свае Горадзеншчыны. А гэтае небарака...

— Калі несасьцярога. Як гэта іесьці за невядомага чалавека. Чаго-ж ты сам глядзеў?!

— Я верыў чалавеку. А яны любіліся. А тым часам чорт яго ведае... Я не памру спакойна. Небарака Юлька з малым гэтым. От пажыў два гады, а як звольнілі з салдат, дык годзе ўжо...

А ён-жа ня звольніўся, здаецца.

— У камандзіры выбіўся. Цяпер ужо іншая яму патрэбна, гарадзкая можа якая. Тады дык яму і малачка добра была, калі пайшла дзяліць з ім салдацкі паёк. Пакруціўся недзе ў сьвет, толькі яго і бачылі. От прыслаў быў грошай у тым месяцы трохі. Круціцца, пакуль галавы ня скруціць.

— Гэта ўсё, каб, кажа, ня зьвязаны быў чалавек.

Але-ж ён не павінен вытручваць з свайго сэрца вінаватасьць перад дзіцём сваім і кабецінай... Хоць гэты от малы—сабачае сіроцтва пайшла за пагранічніка, дык той, як звольніўся, дык і яе з сабой забраў. Жывуць, як з прадвеку родныя. А гэта—гэтакі ўжо чалавек удаецца іншы.

І зноў кашляе стары, і зноў запівае кашаль чабром.

Адкашляўшыся яшчэ:

— Каб гэта спосаб які, [illegible] чэрці яго матару, бралі з яго грашыма разам. І так цяпер менш пачаў прысылаць. Забывацца пачаў. А то сам-жа прыгубіў... Каб быў работнік-мужчына ў сям'і, дык зямлі ўзялі-б—даюць—дык як-жа-ж тут. Яно то і пражывецца, але ад гэтага ўсяго крыўда.

— Асталюецца як-небудзь патроху, уладзіцца і будзе жыць. Дзіця падгадуе, тады лягчэй стане. Знойдзе сабе які-небудзь спосаб, Юлька яшчэ зусім-жа маладая.

— Маладая,—гаворыць вастраносы, адкашліваючы харкавіньне.

Маўчаць доўга. На дарогах ціха.

Вастраносы:

— Зараз на поле выйдуць.

Сусед:

— Але. Мой хлапец ужо і насеньне ачысьціў.

Вастраносы падыходзіць да вакна і ўглядаецца ў палявую далячынь. Пуста і гола на полі. За дарожным скрыжаваньнем шэрая дарога перакапана ровам і скрозь з самага поля, нерагароджана дротам. Ледзь прыкметна постаць пагранічніка на дарозе. Варушыцца далёка, малы, як муха.

Вастраносы ў задуме:

Гэтаю дарогай я прыехаў сюды.

Пачакаўшы:

— Бывала, у нас там на Горадзеншчыне, у гэтую пару...

І сам над сабой ядавіта кпіць:

Над полем начынаюць шумець хвоі.

. . . .

Як-жа шумяць хвоі!

Юлька слухае іх і слухае вясну.

Над лесам усходзіць месяц. І лес чорны, як ноч.

Дарогі маўчаць. Нават травой зарастаюць дарогі. Улетку раскашэліцца на іх трыпутнік, малачай і мятліца. Але чабор на межах будзе пахнуць мацней за ўсё. Вастраносы стары бацька будзе стаяць укленчыўшы на межы, высокі, худы ў белым зрэб'і—як старая абязьвечаная і горлая птушка,—будзе рваць чабор запасаць на зіму, каб было чым утаймаваць кашаль.

Тады і заработку больш будзе — жніво, сена, поле, поле! Будуць дзяўчаты, робячы сьпяваць. І Юлька з імі.

На дарогах месячная віднота.— У хаце—чуваць тут на дварэ—стары бацька калыша малога:

Будзем таго ката біць.—
Аддай, каток, паясок.

Шумяць хвоі над полем.

У суседнім агародзе нарабілася за дзень. І цяпер гэтак добра даваць супакой рукам і слухаць вясну. Пахне зямля, вада, лес. Пахне бярвеньне старых хат.

Далёка брэшуць сабакі.

Над полем пачынае ісьці вецер.

Стары—чуваць—тупае па хаце. Відаць—глядзіць у вакно.

Ідзе вецер!

Калі-ж ён дасьць у чарнату Горадзенскай ночы?!

Белы і малады Юльчын твар глядзіць у віднату вясновае ночы.

Вецер.

Хлородонт
Мятная зубная паста придает зубам белизну уничтожает дурной запах изо рта уничтожает некрасивый налет на зубах

МЕНСК

Прыезд нямецкага рэвалюцыянэра

Учора ў Менск прыехаў вядомы нямецкі рэвалюцыйны дзяяч, прадстаўнік выканкому МОПР'у тав. Ото Франке. Тав. Франке за апошнія некалькі дзён знаходзіўся ў Бабруйску і Слуцку, дзе правёў 31 сход рабочых і служачых. На гэтых сходах ён прачытаў рад дакладаў аб рабочым руху ў капіталістычных краінах.

Месцы ў ВНУ РСФСР для Беларусі

Для паступленьня ў ВНУ РСФСР Беларусі прадстаўлена 100 месц, якія разьмяркованы наступным парадкам: для ЦСПСБ пакінута 45 месц, а астатнія разьмяркованы па акруговых інспэктарытах народнай асьветы, пры якіх будуць утвораны і адборачныя камісіі.

Археалёгічныя досьледы

Археалёгічная камісія ІБК улетку гэтага году мяркуе паводле свайго пляну абсьледаваць гарадзішчы і курганы вакол Менску і ў раёне Берджы (Гомельшчына), правясьці раскопкі палеалітычнай стаянкі, а таксама дасьледаваць гарадзішчы і курганы на беразе ракі Дняпро ад Ворши да Рагачова. Акрамя гэтага будуць весьціся досьледы ў раёне сярэдняга Сожу, Заходняе Дзьвіны паміж Віцебскам і Полацкам і Прыпяці паміж Туравым і Мозырам.

У склад экспэдыцыі, якая возьмецца гэтаю працаю, уваходзяць наступныя таварышы: Дубінскі, Каваленя, Ляўданскі, Шутаў і Паліка повіч. Усяго на раскопкі будзе патрачана 123 рабочых дні.

БССР на другім інтэрнацыянальным зьезьдзе дактароў

БДУ атрымаў запрашэньне на другі інтэрнацыянальны зьезд дактароў рэнтгеналёгаў і радыялёгаў, які адбудзецца 1-га ліпеня г. г. у Капэнгагене. Праўленьне БДУ камандыруе на гэты зьезд загадчыка рэнтгенаўскага габінэту д-ра Ліўшыца.

Выпуск прафтэхшколы будаўнікоў

15-га мая адбудзецца выпуск менскай прафтэхшколы будаўнікоў. Усяго канчае школу 25 чалавек—каменшчыкаў, штукатураў і інш. ЦП саюзу будаўнікоў узьняло пытаньне перад біржай працы аб пасылцы выпускнікоў на працу ў першую чаргу. Прызнана мэтазгодным, каб прафтэхшкола ў гэтым будаўнічым сэзоне брала будаўнічыя работы з тым, каб выконваць іх сіламі прафшкольцаў.

Да ведама рабочай моладзі

Адчыняецца ў Весялоўцы дом адпачынку рабочае моладзі, які пачне працу з 15-га мая. Усе месцы разьмеркаваны Акругкомам па прадпрыемствах і ўстановах. За атрыманьнем месц зварочвацца ў камсамольскія ячэйкі і к прадстаўніком ЛКСМ, у заўкомы і мясцкомы не пазьней 12-га мая. Цана месца —22 руб. і ільготныя, для мала аплачваемых груп моладзі—11 руб.

Пашырэньне сталовак МЦРК

1.200 абедаў у дзень

МЦРК пашырае сталоўкі №№ 2 і 3. Гэтыя сталоўкі будуць пераабсталёваны з такім разрахункам, каб павялічыць лік адпусканых штодзённа абедаў з 500 да 1.200. У сталоўцы № 3 кухня будзе прыстасавана для развозкі абедаў на заводы ў тэрмасах. Цэны ў гэтых сталоўках будуць зьніжаны і даведзены да цэн, устаноўленых у рабочых сталоўках №№ 1 і 6.

Новая партыя мануфактуры

Учора МЦРК атрымаў 80 кіп ільняное і баваўняна-паяровае мануфактуры, якая разьмяркоўваецца па ўсіх крамах. З сёньняшняга дня мануфактура паступае ў продаж. За апошні час мануфактура стала паступаць на адрас МЦРК у нармальным і плянавым парадку.

За дзень

— УСЕБЕЛАРУСКАЯ НАРАДА ПА САНІТАРНАЙ АСЬВЕЦЕ. 13-га мая ў Менску склікаецца ўсебеларуская нарада па санітарнай асьвеце. На нарадзе будзе вырашаны рад пытаньняў, зьвязаных з разьвіцьцём санітарнае асьветы на Беларусі.

— НОВАЯ ДЭЗЫНФЭКЦЫЙНАЯ КАМЭРА. Камісарыят Аховы Здароўя адпусьціў 500 руб. на абсталяваньне новай дэзынфэкцыйнай камэры пры менскай вострa-заразнай больніцы.

— РАБОЧАЯ КААПЭРАЦЫЯ. Прэзыдыум гарсавету пастанавіў уключыць у бюджэт 1928-29 г. 20.000 рублёў доўгатэрміновага крэдыту для ўзмацненьня фінансавага становішча МЦРК.

— БУДАЎНІЧЫ СЭЗОН. У сучасны момант на розных пабудовах па Менску занята да 2.000 рабочых. Ва многіх мясцох работы яшчэ не разгарнуліся.

Паведамленьні

Клюб імя К. Маркса

Сёньня спэктакль „9-я жена Чулина“ не адбудзецца.

А 12 гадз. дня—заняткі вайсковага гуртку.

Увечары, а 7-й гадз., выклікаецца струнны аркестр і 1-я група дружыны парадку.

Заўтра, 7-га мая, кіно „Злы Дух“. Пачатак 1-га сэансу а 8 гадз., 2-га а 10 гадз. увечары. Выклікаецца 2-я група дружыны парадку.

Працягваецца запіс у спартыўны і вайсковы гурткі.

— У нядзелю, 6 мая г. г., а 6-й

ЗЬЕЗДЫ І КАНФЭРЭНЦЫІ

Усебеларускі зьезд т-ва „Чырвонага Крыжу“

Учора ў клюбе Карла Маркса адкрыўся другі Усебеларускі зьезд Чырвонага Крыжу. Сярод дэлегатаў ёсьць група сялян і сялянак актывістых. З Масквы прыбыў сакратар выканкому чырвоных крыжаў і чырвоных паўмесяцаў т. Злат-старшыня СПК т. Галадзед. воўскі і з Смаленску—начальнік савітарнага кіраўніцтва беларускай вайсковай акругі тав. Віт. Зьезд вітала [illegible] санітарных дружын і гурткоў першай дапамогі г. Менску ў 1.000 чалавек. Ад імя ўраду і партыі зьезд вітаў

Акруговая канфэрэнцыя МОПР'у

Учора ў Доме Асьветы адкрылася 5-ая менская акруговая канфэрэнцыя ячэек МОПР'у. У работах канфэрэнцыі прымаюць удзел каля 400 дэлегатаў. На першым пасяджэньні былі заслуханы даклад тав. Казючка аб міжнародным становішчы і задачах МОПР'у. У сучасны момант па Менскай акрузе налічваецца 35.000 членаў МОПР'у. За апошні год адзначаецца рост і ўмацненьне мопраўскае арганізацыі. Пасьпяхова праведзена зімовая кампанія дапамогі палітзьняволеным Польшчы і Заходняй Беларусі, якая дала звыш 12.000 руб. Кампанія ўскінула вялікую актыўнасьць мас і зацікаўленасьць да падзей у Польшчы і Заходняй Беларусі.

Ад імя выканкому МОПР'у канфэрэнцыю вітаў вядомы нямецкі рэвалюцыянэр Ото Франке, спатканы гучнымі воплескамі.

Менская канфэрэнцыя „Чырвонага Крыжу“

5-га мая закрылася менская акруго- зазьці і 5 студзеню. Пры вінпергскі дом

ОТ МИНСКОГО ОКРФИНОТДЕЛА

ПОМЕЩАЯ НИЖЕ ДЛЯ ВСЕОБЩЕГО СВЕДЕНИЯ

СПИСОК КРУПНЫХ НЕДОИМЩИКОВ,

закрывших свои предприятия и не уплативших государственных налогов и сборов,

Минский Окрфинотдел обращается с просьбой ко всем учреждениям, организациям, предприятиям и отдельным гражданам сообщить как о наличии у поименованных в списке лиц источников дохода или имущества, на которое, в порядке существующего законодательства, можно было-бы обратить взыскание, так и месте жительства тех из указанных в списке лиц, которые значатся выбывшими неизвестно куда.

Айзенштадт Пейсах Симхов—быв. владелец мануфактурной торговли—ул. Энгельса № 39.
Альперович Ицка—быв. владелец мучной торговли—Шырокая 23/3.
Брусмин Абрам—бывш. мясник, Пролетарская 58/1.
Бендетович Давид, бывш. кожев. торговля—Н.-Московская № 1.
Борщевский—быв. сальная торговля—Койдановский тракт.
Биндлер Ховон Ицков быв. влад. галант. торг.—Октябрьская 4.
Брустин Яков Исаакович, быв. владелец мясной торговли Госпитальная 5.
Гольдгор Овсей Нота, б. владелец мучной торговли—ул. Розы Люксембург № 30.
Гринблат Ш. М.—б. владел. кож. мастерской—Замковая № 23.
Гут М. Я., быв. владел. мучн. торгов.—выбыл неизвестно куда.
Гелер Мордух Юделев—б. влад. фрукт.-колониальной торговли—Коммунистическая № 38.
Гайбаргер Мечислав Владиславович—б. владелец колбасной торговли—Матвеевская № 30.
Гальперин Лейба Хаимов—быв. владел. кожевенного завода—Надеждинская 2.
Герштепер Беня Ицков—б. влад. кожев. завода—Классная № 17.
Димент Арон—владелец рыбной торг.—Тарасовская Н Б. 3/2
Дрейцер Гирш б. содержатель заезжего дома—Революционная 11.
Журавская Екатерина—б. влад. сальной торг.—Мопра № 88.
Кагон Абрам—Коммунальная № 51-3.
Куликовская—б. владелица сальной торговли.
Котон—быв. влад. кожевенной торг.—Н.-Московская № 1.
Котлер Мойсей Борисович—быв. владелец кондитерской—выб. неизвестно куда
Кугель Полина Самойловна, быв. владелица мануф. торговли—Университетская № 18.
Левкович Эстер Хаимовна—б. влад. фрукт.-колониальной торг.—Интернациональная № 5.
Л[illegible]вич Иосиф—б. владелец кондитерской—Н.-Московская № 47
Левин-Щирин Шлема Гиршевич—б. торговец кожей—Торговая № 20.
Либерман Бася Янкелевна—б. влад-ца мучной торг.—Завальная № 6.
Малый Хаим—б. владелец торговли сапожными принадлежностями—выбыл неизвестно куда.
Метлицкий—б. владелец галантерейной торговли—Базарная ул.
Мельцер Р. З. Раковская № 4-19.
Мецик Федор Игнатьевич—б. владелец сальной торг.—Циянская № 8.
Минкович Липа Мовшевич—скупщик—Садовая № 9.
Найфельд—б. влад. мучно-соляной торговли—Н.-Московская № 1
Нохимовский Мовша—б. влад. торговли кожей—Н. Базар № 10.
Полонский—б. владелец лесных разработок—Володарская № 28.
Пинес Григорий Давидович—б. владелец галант. торговли—Школьная № 10.
Сонкин С. М.—бывший владелец мебельной торговли—выбыл неизвестно куда.
Скайскам—б. владелец буфета на Зап. ж. д.—выбыл неизвестно куда.
Стрельчик Гирш Абрамов—б. влад. кожевенной мастерской—Замковая № 23.
Ушаков Ицка—скупщик кожсырья—Старо-Мясницкая № 8.
Фрайман Рувим Мордухович—вл. меховой торговли—Энгельса № 18.
Финкельштейн Борух Шимонов—быв. владелец мучной торг.—Октябрьская № 13.
Фрейдин Шевель Мордухович—быв. владелец кожевенной торговли—Коммунистическая № 20.
Харлип Б. Ф.—бывш. влад. махорочной фабрики—выбыл неизвестно куда.
Хазан Яков Бендетович — владелец торговли коломази—Немига 17.
Цимберг Михель—бывший мясник—Ново-Московская 16/35.
Чехович Михаил Николаевич—быв. владелец сальной торговли—Пугачевская № 6.
Чернявский, Шапиро и Борухин—бывшие владельцы меховой торговли—Ленинская № 2.
Шнитман Айзик Мовшевич—бывш. владелец кожев. торговли—Екатерининская № 10.
Шнитман Шолом Гиршевич—бывш. владелец мануфакт. торговли—К. Маркса № 17.
Шмушкович Двейра Нохимовна—бывш. владелица галант. торговли—Октябрьская № 8.
Шулькин Залман Залмонович—бывш. владелец кофейной—Революционная № 24.
Шикер Владимир—бывш. владелец кондит. и булочной—Советская № 27.
Шингауз Евель Лейбов—бывш. владелец торговли москательными товарами—Раковская № 9.
Эйнгель Давид Иосифов—бывш. владелец торговли водопроводными принадлежностями—Советская № 89.
Энтин Самуил Гершонович—бывш. владелец кожевенного завода—Октябрьская № 20.
Эльперман Нота Гершонович—быв. владелец кожевенной мастерской—Замковая № 23.
Энгельсон, б. вл. бакал. торг.—Универс. 24.

Окрфинотдел об'являет, что жилтоварищества, органы милиции и частные лица города МИНСКА, обнаружившие у недоимщиков какое-либо имущество или возможность по-

Менская канфэрэнцыя „Чырвонага Крыжу“

5-га мая закрылася менская акруговая канфэрэнцыя таварыства Чырвонага Крыжу. Старшыня акруговага камітэту тав. Кац у сваім дакладзе спыніўся на ўсіх галінах работы таварыства. Праведзена вялікая работа па аказаньні гуманітарна-матар'яльнай дапамогі бяднейшаму насельніцтву. Двума зуба-лекарскімі габінэтамі прапушчана 8.665 бядней-шых слаін, а таксама вучні трох школ. У раёнах пабудаваны чатыры лазьні і 5 студняў. Праз піянэрскі дом адпачынку прапушчана звыш 100 чал. У вынесенай рэзалюцыі пацьверджана пастанова апошняга плянуму камітэту аб канчатковай ліквідацыі ўсіх гандлёвых прадпрыемстваў таварыства. У новы склад акруговага камітэту абраны 38 чалавек. Старшынёй камітэту нова-абраны т. Кац, сакратаром—тав. Ціхановскі.

Акруговая канфэрэнцыя рабочых будаўнікоў

4-га мая ў клюбе саюзу будаўнікоў адкрылася акруговая канфэрэнцыя рабочых—будаўнікоў. На першым пасяджэньні быў заслуханы даклад члена прэзыдыуму ЦК саюзу т. Лебедзева аб правадзьдзе ЦК. У сучасны момант саюз аб'ядноўвае па БССР каля мільёну рабочых будаўнікоў.

На раніннім пасяджэньні 5 мая адбываліся спрэчкі па дакладу ЦК. На гэтым-жа пасяджэньні канфэрэнцыя заслухала справаздачу ЦП саюзу Беларусі (тав. Кавалёў), якая выклікала ажыўленыя спрэчкі. Дакладчык адзначыў рад дасягненьняў у працы саюзу. Узмацнілася абслугоўваньне эканамічных і культурных запытаньняў рабочых, а таксама культурна выхаваўчай працы на прадпрыемствах. Рост будаўніцтва сёлета высоўвае задачу аб пастаноўцы гэтага будаўніцтва.

і вайсковы гурткі.

— У нядзелю, 6 мая г. г., з 6-й гадзіне ўвечары, у аўдыторыі № 41 БДУ адбудзецца пасяджэньне Эканамічнае сэкцыі Навуковага таварыства пры БДУ.

Парадак дня:

1. Вызначэньне бліжэйшых задач сэкцыі і канструяваньне прэзыдыуму.
2. Публічны даклад дацэнта М. Гольдмана: „Усеагульны крызіс капіталізму“—агульная пастаноўка праблемы.

Даклад будзе дэманстравацца на экране дыяграмамі і здымкамі.

Запрашаюцца ў якасьці членаў сэкцыі кіруючыя практычныя працаўнікі-эканамістыя з Дзяржпляну, ВСНГ, ЦСПСБ, ЦСК, НКФ і НКП па мандатах ад пералічаных установ.

Уваход на даклад вольны.

Адказны рэдактар Як. АСЬМОЎ

...ального получения налоговой недоимки по окладам ... с взысканной и поступившей суммы.
1 октября 1927 года, получают 2 проц.
Инструктор ЛИБО
Зам. зав. ОКРФО КОТКОВИЧ

На МАЙ месяц
ПРЫЁМ ПАДПІСКІ НА ГАЗЭТУ „ЗЬВЯЗДА“
ПРАДАЎЖАЕЦЦА.
Падпісчыкі даатрымліваюць усе №№ „Зьвязды“ з 1-га мая.
Калі вы яшчэ не падпісаліся —пасьпяшаце!

Тэатр і кіно

Менгос-ТЕАТР	ГАСТРОЛИ ЛЕНИНГР. ПЕРЕДВИЖН. ИМ. ЗАСЛУЖ. АРТ. П. П. ГАЙДЕБУРОВА и Н. Ф. СКАРСКОЙ ТЕАТРА. Вторник, 8 мая „БЕТХОВЕН“ Жижмор
Кіно-тэатр „Культура“	Гіст. гістарычны фільм „БУЛАТ БАТЫР“ у 8 частках
Кіно „Чырвоная Зорка“	2 фільмы у адзін сеанс! „КАМІЛА“ танцорка з Рочестора у 6 часьцях; „КІРМАШ“ камэдыя у 6 часьцях
Кіно „Пралетары“	Сучасны бытавы фільм „КРУГ“. Пачатак сеансаў а 7 г., 8 г. 20 м., 9 г. 40 м. і 11 гадз. увечары. Каса адкрыта ад 5-й гадз.
Кіно „Інтэрнацыянал“	Бытавы фільм „Чорны Слуп“. Драма ў 7 часьцях.

АДПУСКНІКІ!
Паведамляйце ў аддзел падпіскі газэты „Зьвязда“
ВАШ НОВЫ АДРАС.
Вам будзе пасылацца газ. „Зьвязда“ па месцы знаходжаньня ў водпуску
БЕЗ АСОБНАЙ ДАПЛАТЫ.

Прыймо абвестак у чарговы нумар газэты адбываецца да 2-ое гадзіны дня.

ПЛОДОВОДЫ
приглашаются для занятия штатных должностей специалистов в Окружных союзах с.-х. кооперации.
От кандидатов требуется практический стаж по заготовке яблок для реализации, знание садовой культуры по уходу за садами и желательно знакомство с простейшими видами технической переработки плодов.
Условия по соглашению.
Предложения адресовать: Белсельсоюз, Минск, Советская, 46.

СДАЕТСЯ ДАЧА
на хуторе ГАИЩЕ. Подонковского сельсовета, Логойского района, в 15 верстах от станции Смолевичи и в 5 в. от м. Логойска. Дача находится в сосновом лесу. Условия аренды дешевые. Можно поместить два семейства. Договориться на месте с гражданином Коз...ым Иваном

ЗГУБЛЕНА КРУГЛАЯ ПЯЧАТКА Капыльскай Дзіцячай Кансультацыі, лічыць несапраўднай

УТЕРЯНА приходо-расходная книга по учету дров на пристани „ДОМАЧИ“ Днепровского Госпароходства, выд. завучастком Бородичского лесничества, Юровичского района, Мозырского округа, на операционный 1927 год. Считать недействительной.

Згубленыя і ўкрадзеныя наступныя дакуманты лічыць несапраўднымі:

Вучотная конская кніжка № 3782 Несьцяровіча Х. К., выд. Свіслацкім РВК. 820

Асабовая кніжка Табачніка Л. Е., выд. Віньніцкім ваенкаматам 2036

Пашпарт Сьцепанюка А. К., выд. Менскай міліцыяй. 2037

Камсамольскі білет Карасіна М. Л., выд. Барысаўскім акругкомам ЛКСМБ. 2038

Каапэрац. кніжка Мацкевіча А. Г., выд. МЦРК. 2039

Лекавая кніжка Дубровенскай С., выд. Менстрахкасай. 2040

Каапэрац. кніжка Сяргеенка А. М., выд. МЦРК. 2041

Членскі білет № 1571 Ганжына А. Л., выд. саюзам Працасьветы. 2042

Членскі білет Зазека Я. Б., выд. саюзам Саўгандальслужачых 2043

Чырвонаарм. кніжка Ліпеня П. А., выд. Койданаўскім РВК. 2044

Пашпарт № 61-0 Асавіцкай Н. Ф., выд. Менск. міліцыяй 2045

Працкапектыў „БУДАЎНІК“
— ВЫТВАРАЕ РОЗНЫЯ —
рамонтна-будаўнічыя
РАБОТЫ
Ленінская, 42, тэл. № 689.

КРАСОТУ и МОЛОДОСТЬ ПРИДАЮТ КРЕМ, МЫЛО и ПУДРА НИША Метаморфоза
РАДИКАЛЬНО УСТРАНЯЕТ ВЕСНУШКИ И ДРУГИЕ ДЕФЕКТЫ КОЖИ
ТРЕБУЙТЕ ВЕЗДЕ
Настоящие только с надписью ... и фабричной маркой

„СЕКАРОВСКАЯ ЖИДКОСТЬ“

ВЫТЯЖКА ИЗ СЕМЕННЫХ ЖЕЛЕЗ приготовленная по способу профессора Д-ра БЮХНЕРА
ЦЕНА ФЛАКОНА 2 РУБ.
ТРЕБУЙТЕ ВО ВСЕХ АПТЕКАХ И МАГАЗИНАХ САНГИГИЕНЫ С.С.С.Р.
В СЛУЧАЕ ОТСУТСТВИЯ НА МЕСТАХ ВЫСЫЛАЕТСЯ ИЗ ГЛАВНОГО СКЛАДА НЕ МЕНЕЕ 4-х ФЛАКОНОВ ПРИ ПОЛУЧЕНИИ 25% ЗАДАТКА
ПЕРЕСЫЛКА И УПАКОВКА ЗА НАШ СЧЕТ
ЛЕЧЕБ. УЧР. И ВРАЧАМ ДЛЯ ИСПЫТАНИЯ „GRATIS“
ВХОДЯЩ. В ОБ'ЕДИНЕНИЕ „МОСКОПРОМСОЮЗ“
ЛАБОРАТОРИЯ КООПЕРАТИВА „ГАЛЕН-МОСКВА“ МОСКВА ул. ГЕРЦЕНА № 5/ Огд.10

ЗАОЧНЫЕ КУРСЫ БУХГАЛТЕРИИ, КАЛЬКУЛЯЦИИ И СТАТИСТИКИ
ПРИ Ц К С Б
Продолжительность курса—8 МЕСЯЦЕВ.
Поступать на курсы можно в любой месяц года.
Принимаются лица с образованием не ниже 4 гр. семилетки.
ОКОНЧИВШИМ КУРСЫ ВЫДАЮТСЯ СВИДЕТЕЛЬСТВА.
Плата за первый месяц 5 руб., а за остальные по 4 руб. в месяц ВНОСИТСЯ В НАЧАЛЕ КАЖДОГО МЕСЯЦА ВПЕРЕД по адресу: Минск, Всекобанк, тек. счет № 682.
Подробн. условия высылаются за 2 восьмикопеечные марки. С запросами обращаться: Минск, Всекобанк, заочным курсам.

Управление по постройке больших мостов УКРУМТ'а
НКПС
„СТРОЙМЕС“
об'являет смешанные ТОРГИ на производство земляных грабарных работ в количестве около 300.000 куб. метров на ориентировочную сумму около 120.000 руб.
Устные торги будут производиться 11 мая 1928 г. в 12 час. дня в помещении Управления „СТРОЙМЕС'а в г. Киеве, ул. Чудновского, д. № 23, в порядке постановления ЦИК СССР от 11-V 1927 г.
Соревнователи, которые пожелают принять участие в торгах, обязаны до начала устных торгов подать письменные заявления с подписью „К торгам на земляные работы“, с указанием в них своих цен. Лица, не подавшие до начала устных торгов письменных заявлений, к устному соревнованию не будут допущены.
Соревнователи, не освобожденные по существующим законоположениям от внесения залога, необходимого для права участия в торгах, должны представить до начала торгов также и квитанции на залог, внесенный в Киевское Отделение Госбанка на текущий счет Строймеса в размере 10 проц. от стоимости работ, принимаемых соревнователем к выполнению.
В случае, если назначенные на 12 мая торги не состоятся, то на 14 мая с. г. в 12 ч. дня назначается переторжка, которая состоится в помещении Управления СТРОЙМЕС'а.
Допускается прием на себя выполнения и отдельных частей работы.
Технические и общие условия на производство работ можно рассматривать ежедневно в рабочее время в технической части СТРОЙМЕС'а.

Вышаў з друку, рассылаецца падпісчыкам і паступіў у продаж
№ 4 За красавік м-ц ЧАСОПІСІ № 4
„БАЛЬШАВІК БЕЛАРУСІ“
Орган ЦК КП(б)Б, пад рэдакцыяй т. Кнорына.
ЗЬМЕСТ:
АКСЮЧЫЦ. Задача сельска-гаспадарчай каапэрацыі ў сувязі з пастановамі XV зьезду ЎсеКП(б).
І. ШАЛІМА. Камсамол і барацьба з бюракратызмам.
Н. КОНОПЛИН. Фашизм, как новейшая форма буржуазной диктатуры.
И. ПЕРЕПЕЧКО. К. Маркс і Ф. Энгельс о крестьянском вопросе.
Б. Н. ПОПОВ. Особенности партстроительства в Красной армии и задача военизации коммунистов.
А. В—АЎ. Друк арганізуе масы на барацьбу з бюракратызмам.
Л. НОЗИК. Численный состав и динамика КП(б)Б за 1926 г.
Е. РИВЛИН. О том, как у нас выполняется ленинский лозунг: „Лучше меньше да лучше“.
Наша трыбуна.
А. БАЛІЦКІ. Аб беларускіх школах з польскім ухілам.
СУХАРЕВ. Практические задачи по коллективизации сельского хозяйства.
Н. РАЗУМОВ. К вопросу об улучшении качества массовой работы на производстве.
На мясцох.
М. Л. ЛУРЬЕ. Беглый анализ пятилетки местного хозяйства Витебщины.
ДАКУЧЫЦ І ЛЕБЕДЗЕЎ. Камуністы і камсамольцы на сваёй гаспадарцы.
Н. Ц. КАВАЛЕЎСКІ. Праца з беднатой.
Гістпарт:
Вывучайце гісторыю партыі.
У ЦК КП(б)Б.
Рэзалюцыі.
БІБЛІЯГРАФІЯ
УМОВЫ ПАДПІСКІ:
На 1 м-ц—25 к. На 3 м-цы—65 к. На 6 месяцаў—1 р. 20 к. На год—2 р. 25 к.
Падпіска прымаецца: ва ўсіх паштова-тэлеграфных канторах і аддзяленьнях БССР.
Адрас рэдакцыі: Менск, ЦК КП(б)Б. Аддзел Друку